Lời Mở Đầu

Khi nói tới chuyện ngụ ngôn, người ta thường liên tưởng tới thi sĩ La Fontaine bên Âu châu ở vào thế kỷ thứ 17. Ông đã có công sưu tầm và diễn tả chuyện ngụ ngôn ra bằng thơ trong 12 tuyển tập, làm say mê bao nhiêu người trong suốt ba thế kỷ qua.

Tuy nhiên những chuyện ngụ ngôn được truyền tụng dưới tên Aesop đã bắt đầu ngay từ thế kỷ thứ sáu trước tây lịch. Các tu sĩ Byzantine là những người đầu tiên thu thập những danh tác của Aesop, nhưng không nói gì về đời sống và lai lịch của ông.

Cho nên, có người không tin Aesop có thật. Có người nói Aesop là người da đen tóc đỏ. Aristotle cho rằng: Aesop đã dạy chính trị cho dân Samos bằng chuyện ngụ ngôn. Plutarch thì nói: Aesop là người thích du hành và đã làm lãnh sự cho vua Croesus xứ Lydia. Ông là người còng lưng, to bụng, mũi to, môi dày; hay nói cách khác, ông là một người xấu xí nhất thế giới.

Người ta có thể tin rằng: ngày xưa ông Aesop đã làm nô bộc cho gia đình Iadmon, thành Samos, xứ Hy Lạp. Nhờ tài giỏi, trí tưởng tượng phong phú, và nếp sống đạo đức, ông đã thoát cảnh nô lệ và được trọng vọng. Nhà điêu khắc Lysippus đã dựng tượng ông cho dân thành Nhã Điển suy tôn. Phaedrus là người đầu tiên dịch chuyện của Aesop ra tiếng La tinh. Ngày nay chuyện đã được dịch ra nhiều thứ tiếng để mua vui cho cả trẻ con lẫn người lớn. Hình ảnh nô lệ và công trình sáng tạo của Aesop còn sống mãi qua mọi thời đại và là bài học quí giá cho mọi lớp người.

Do đó, chúng tôi thu thập những chuyện ngụ ngôn của Aesop không ngoài mục đích để tỏ sự ngưỡng mộ một danh tài hiếm hoi và quảng bá những bài học vừa vui vừa bổ ích.

Phan Như Huyên, 1995

- 001 Kiến và chim câu
- 002 Lính kèn bị bắt
- 003 Chó sói và cụ bà
- 004 Con la

- 005 Con quạ đói
- 06 Anh chăn chiên và biển cả
- 007 Hai kẻ thù
- 008 Chính trị gia Demedes
- 009 Ngư ông thổi kèn
- 010 Heo và cừu
- 011 Treo chuông cổ mèo
- 012 Hứa hão
- 013 Con quạ mù
- 014 Cò lửa cáo già
- 015 Ngư ông với cá lòng tong
- 016 Kẻ trộm và con chó
- 017 Sói cừu gây sự
- 018 Con lừa cứng đầu
- 019 Kẻ khóc mướn
- 020 Con Kiến chăm chỉ
- 021 Người và sư tử ai hơn
- 022 Ếch và chuột mạo hiểm
- 023 Thương gia bảo vệ thành
- 024 Người chăn dê và dê rừng
- 025 Bọ khích bò
- 026 Lừa mặc áo sư tử
- 027 Con chó vô ơn
- 028 Một ông hai vợ
- 029 Mèo rừng lẻo mép
- 030 Ông tòa gàn
- 031 Con lừa chở muối
- 032 Ó và chồn
- 033 Gà trống và chồn
- 034 Tội cái kiến
- 035 Cáo hỏi thăm cọp
- 036 Gà trống và bình nước
- 037 Người bộ hành kiêu căng
- 038 Diogenes và ông đầu sói
- 039 Chuột nhũi chuột đồng
- 040 Hercules và người đánh xe
- 041 Người ky mã tồi
- 042 Bộ hành bắt được túi tiền
- 043 Người cắt củi và con cáo
- 044 Đứa trẻ và bình hạt dẻ

- 045 Hai bạn đồng hành và con gấu
- 046 Đứa chăn cừu nói láo
- 047 Quạ và thiên nga
- 048 Jupiter và ong
- 049 Thần hoàng và người đàn ông
- 050 Sư tử chó sói và con cáo
- 051 Kiến và cào cào
- 052 Cầm thú và con dơi
- 053 Con ếch khoe nghề thuốc
- 054 Heo rừng mài nanh cáo
- 055 Khỉ láu cá với cá heo
- 056 Cây rừng và cán rìu
- 057 Con quạ khoe hay
- 058 Chó mở party
- 059 Heo rừng sư tử nhường nhau
- 060 Gà mái kiếu cáo
- 061 Ngựa bỏ lừa
- 062 Con chó và miếng thịt
- 063 Mèo giả chết
- 064 Ếch muốn vua
- 065 Bụng và tứ chi
- 066 Chuyện hai cái lọ
- 067 Cô bán sữa đội bình sữa
- 068 Hạc ham cá lớn
- 069 Con nai chột
- 070 Thỏ nhát và đàn nhái
- 071 Ó làm vua đàn bồ câu
- 072 Tuổi thọ con người
- 073 Người bán tượng
- 074 Đứa ăn trộm và bà mẹ vô tâm
- 075 Con nai trong chuồng bò
- 076 Lừa đổi chủ
- 077 Lừa cọp và gà trống
- 078 Người tham của giấu vàng
- 079 Ngựa và người giữ ngựa
- 080 Sư tử dại gái
- 081 Con Chồn Mất Đuôi
- 082 Bánh Xe Kêu
- 083 Con Nhím Và Con Rắn
- 084 Con Chó Hay Phá Rối

- 085 Săn Chung Với Sư Tử
- 086 Androcles Và Con Sư Tử
- 087 Thỏ Và Con Rùa
- 088 Chuột Con Và Chuột Nhũi
- 089 Con Lừa Và Cây Gai Đắng
- 090 Chuyện Hai Cái Túi
- 091 Cây Thông Và Bụi Gai
- 092 Con Cáo Và Bụi Gai
- 093 Lời Khuyên Của Én
- 094 Kẻ Cắp Và Đứa Trẻ
- 095 Cây Sậy Và Cây Dầu
- 096 Con Bệnh Và Thầy Thuốc
- 097 Thần Zeus Và Con Rùa
- 098 Chuyện Hai Con Cua
- 099 Người Chăn Bò Và Con Sư Tử
- 100 Bà Góa Và Con Gà Mái Đẻ
- 101 Con Mèo Và Thần Aphrodite
- 102 Rùa Và Chim Ó
- 103 Ông Già Và Thần Chết
- 104 Sư Tử Và Cá Heo
- 105 Nhà Nông và Con Rắn Vô Ơn
- 106 Mèo Và Lũ Chuột
- 107 Heracles Và Ploutos
- 108 Khỉ Và Lạc Đà
- 109 Chim Ó Và Nhà Nông
- 110 Thỏ Rừng Và Các Bạn
- 111 Con Cáo Và Quả Nho
- 112 Thanh Niên và Chim Én
- 113 Cáo Và Con Dê
- 114 Sư Tử Mẹ
- 115 Lừa Và Chó Con
- 116 Cha Con Ông Xay Lúa
- 117 Bò và Bê
- 118 Lừa Và Cào Cào
- 119 Chuột Đồng Và Chuột Nhà
- 120 Sư Tử Và Đàn Bò
- 121 Ngựa Và Nai
- 122 Cáo Và Heo Chuồng
- 123 Heracles Và Athena
- 124 Người Quý Tộc Sói Đầu

- 125 Nhà Nông và Con Rắn
- 126 Ngỗng Đẻ Trứng Vàng
- 127 Thỏ Rừng và Chó Săn
- 128 Chó Nhà Và Chó Sói
- 129 Bóng Con Lừa
- 130 Bà Già Và Tớ Gái
- 131 Chim Sơn Ca Và Đàn Con Nhỏ
- 132 Chồn, Lừa Và Sư Tử
- 133 Ếch Và Bò
- 134 Nhà Nông Và Chim Sơn Ca
- 135 Hàng Rào Và Vườn Nho
- 136 Chim Ó Bị Tỉa Cánh Và Con Cáo
- 137 Chim Ó Và Bọ Rày
- 138 Chó Sói Và Cò
- 139 Gió Và Mặt Trời
- 140 Con Nai Bên Hồ
- 141 Ông Thiên Văn
- 142 Người Cha Và Hai Cô Con Gái
- 143 Cái Đèn Cỏ
- 144 Người Mù Và Con Chó Con
- 145 Sư Tử Già Và Con Cáo
- 146 Khỉ Và Con Mèo
- 147 Quạ Mặc Lông Giả
- 148 Chó Sói Và Dê
- 149 Người Bị Chó Cắn
- 150 Thợ Săn Và Chim Đa Đa
- 151 Chồn và mèo
- 152 Sư tử và ba anh cố vấn
- 153 Mercury và ông điêu khắc gia
- 154 Ba cha con ông nhà nông
- 155 Chồn, gấu và sư tử
- 156 Hai con gà trống và chim ó
- 157 Ó và quạ
- 158 Chuyện bó đũa

001 Kiến và chim câu

Một hôm, cái kiến khát nước, bò xuống bờ suối để uống nước. Trong khi bò theo tầu lá rũ, kiến bị rơi xuống dòng suối. Con chim bồ câu gần đấy, thấy kiến đang đắm chìm, ngo ngoe gần chết, liền bay đến bẻ một chiếc lá làm bè cho kiến bò vào bờ an toàn.

Nhớ ơn đó, một hôm, có người thợ săn đang quăng lưới để rập chim câu, kiến liền bò lại cắn vào gót chân người thợ săn. Ông ngứa quá làm rơi mẻ lưới; nhờ vậy mà chim bồ câu thoát nạn bay đi.

Châm ngôn: Làm ơn gặp nghĩa

002 Lính kèn bị bắt

Trong trận chiến kia, có người lính kèn vô ý đến gần địch quân nên bị bắt làm tù binh. Anh nài nỉ quân canh:

- Xin các ông tha chết. Tôi không cầm súng, cũng chưa hề giết ai. Tôi chỉ có mỗi cái kèn, thỉnh thoảng thổi vài hơi.

Quân canh trả lời:

- Như vậy mày càng đáng tội chết! Mày hèn nhát, không chịu ra trận, lại còn xúi giục người khác cầm súng chém giết các chiến hữu của ta.

Châm ngôn: Ném đá dấu tay

003 Chó sói và cụ bà

Một hôm chó sói đang đi tìm mồi, bụng thì đói. Nó nghe cụ bà mắng thằng bé:

- Nín ngay! Không bà gọi chó sói đến bắt ngay bây giờ.

Chó sói tưởng thật, vểnh tai ngồi chờ. Khi mặt trời khuất bóng. Nó mon men đến gần lại nghe cụ bà ru cháu:

- Cháu bà ngủ ngoan, chó sói về làng, bà đuổi nó đi.

Chó sói nghe vậy, thất vọng, rầu rĩ bước đi, miệng lẩm bẩm:

- Dân ở đây nói một đàng, làm một nẻo.

Tục ngữ: Giơ cao đánh sẽ.

004 Con la

Ngày xưa, con la không phải làm gì cả, chỉ biết ăn chơi. Nó nhởn nhơ ngoài đồng rồi nghĩ là mình chạy nhanh. Nó nhủ thầm:

- Mẹ tôi phải là giống ngựa đua khét tiếng, nên tôi mới nhanh nhẹn được như thế này.

Nhủ xong, nó liền chạy thẳng về nhà. Ngay lúc đó, ông chủ có chuyện cần muốn ra chợ khẩn cấp. Ông nhảy lên lưng con la rồi thúc nó đi nhanh. Chỉ một quãng đường ngắn, con la đuối sức phều phào:

- Mẹ tôi là giống ngựa đua, nhưng bố tôi lại là giống lừa chậm chạp.

Tục ngữ: Cha nào con nấy

005 Con quạ đói

Ngày xưa có con quạ đói, bay là là xuống cành vả tìm trái để ăn. Thấy quả vả còn xanh, nó quyết định chờ đó đến khi quả chín. Con cáo ngạc nhiên thấy quạ thức trắng đêm như vậy mới hỏi xem sự thể ra sao.

Nghe quạ nói xong, cáo diễu cợt:

- Bạn ơi, ngu đến thế là cùng! Bạn muốn hy vọng thì cứ chờ. Nhưng bụng bạn không thể nào no được.

Tục ngữ: Lúc đói đầu gối phải bò.

06 Anh chăn chiên và biển cả

Đồng cỏ kia gần bờ biển, có một anh chăn chiên thường hay thả đàn vật đến đó. Vừa chăn chiên, anh vừa thả hồn theo mộng: biển rộng bao la, mây trời bát ngát..

Một hôm, anh nghe tiếng hải hồ, về nhà bán sạch đàn vật, rồi sắm tàu đi buôn. Anh chở một tàu đầy chà là, rồi căng buồm ra khơi. Giữa lộ trình, giông bão nổi lên, tàu mắc cạn bể nát. Nhờ có người cứu nên anh may mắn thoát nạn, nhưng chỉ còn lại mỗi hai bàn tay trắng.

Từ dạo đó, anh ngày ngày buồn bã, ra biển ngồi, mắt nhìn xa xăm. Có người bạn đến chơi, nói:

- Tôi thấy anh lúc nào cũng nhìn ra biển cả. Còn gì quyến rũ cho bằng mộng hải hồ, anh nhỉ!

Anh chăn chiên chua xót thở dài:

- Quyến rũ như vậy đó! Biển chỉ giả vờ êm đẹp bề ngoài, nhưng lúc nào cũng muốn rình rập những trái chà là và tài sản của bạn thôi.

Ca dao: Bề ngoài thơn thớt nói cười,

Mà trong nham hiểm giết người không dao

007 Hai kẻ thù

Có hai kẻ thù, tình cờ đi chung một chuyến tàu. Khi họ nhận ra nhau, người đến ngồi đằng mũi, người đến ngồi đằng lái.

Được vài hôm, mưa bão nổi lên, tàu bị sóng dập hầu tan vỡ. Mọi người trên tàu đều chắc phần tử, kẻ thù đằng mũi đến hỏi ông chủ tàu:

- Tàu chìm mũi trước hay lái trước?

Chủ tàu ngạc nhiên, trả lời:

- Đằng lái!

- Phải vậy chứ! Tôi chỉ muốn nó phải chết ngay trước mặt tôi.

Ca dao: Yêu nhau yêu cả đường đi,

Ghét nhau ghét cả tông chi họ hàng.

008 Chính trị gia Demedes

Một hôm, ông Demedes đến giảng thuyết cho dân thành Nhã Điển. Thấy dân chúng không chú ý nghe, ông mạn phép kể một câu chuyện:

- Có ngày kia, Nữ thần Demeter cùng đi chơi với chim én và con lươn. Khi gần đến một dòng sông, chim én cất cánh bay, con lươn trườn xuống nước mất tăm..

Nói đến đó, ông Demedes ngưng lại, không nói nữa. Trong hội trường thính giả chờ đợi rồi hét to:

- Còn bà Demeter thì sao?

Ông Demedes trả lời:

- Còn nữ thần thì nổi giận vì các bạn lơ là việc nước, mà chỉ nghĩ đến những chuyện vẩn vơ.

Nguyễn Công Trứ: Sắp hai chữ quân thần mà gánh vác.

009 Ngư ông thổi kèn

Ngày xưa, có ngư ông kia rất thích thổi kèn trong khi câu cá. Ông ngồi bên bờ sông, thổi một bài ca du dương, hy vọng cá sẽ mê tiếng kèn mà nhảy lên khỏi mặt nước. Nhưng cá nó đâu có ngu.

Ngư ông bực mình quăng lưới, ông kéo lên được một mẻ lưới đầy. Cá nào cũng nhảy nhót tứ tung. Ông già lắc đầu:

- Hồi nãy tao thổi kèn, chẳng đứa nào nhảy múa. Bây giờ thì thôi, tao không cần đứa nào biểu diễn nữa.

Châm ngôn: Khác thường như nghệ nhân

010 Heo và cừu

Có con heo kia lạc vào bầy cừu rồi quyết định ở lại sống chung, ăn cỏ chung với đàn vật. Được vài hôm, ông chăn cừu chụp lấy con heo, khiến nó kêu gào thảm thiết.

Mấy con cừu ngạc nhiên, quát nó:

- Ông chủ thường bắt chúng tôi như vậy mà chúng tôi có la hét gì đâu!

Con heo trả lời:

- Đúng vậy, tôi và các bạn là hai khác biệt. Chủ bắt các bạn là để cắt lông, còn ổng bắt tôi là để làm thịt.

Tục ngữ: Đừng suy bụng ta ra bụng người

011 Treo chuông cổ mèo

Nơi cánh đồng kia có một con mèo rất tinh khôn, nó rình rập chuột hết năm này qua năm khác. Toàn thể nhà chuột họp hội đồng, quyết bày mưu đối phó. Cuộc thảo luận rất sôi nổi, nhưng chẳng đi đến đâu.

Cuối cùng, một anh chuột trẻ đứng lên, dõng dạc:

- Kính thưa đồng bào! Tôi xin đề nghị treo một cái chuông vào cổ mèo. Làm như vậy, khi mèo đi đến đâu, chúng ta biết mà tránh.

Mọi người đều hoan hô, anh chuột trẻ ngồi xuống. Hội đồng phê chuẩn đề nghị, trừ một ông chuột già nãy giờ đang im lặng. Ông bất chợt đứng lên:

- Thưa quí vị, mưu kế hay đấy, nhưng không quá giản dị như vậy đâu. Tôi xin hỏi những người ủng hộ đề nghị này: Ai sẽ là người tình nguyện đi treo chuông cổ mèo?

Châm ngôn: Nói hay không bằng hay làm.

012 Hứa hão

Ngày xưa, có ông già nhà nghèo bị bệnh nặng. Tuyệt vọng với căn bệnh, ông thầy thuốc đến cầu khẩn cùng thần linh rằng:

- Nếu các thần nhận lời, tôi xin cúng một trăm cái đầu bò.

Vợ ông già bị bệnh sững sờ vì lời cầu táo bạo, liền hỏi ông thầy thuốc:

- Nhà chúng tôi nghèo như thế này, làm sao mua nổi?

Ông thầy thuốc trả lời:

- Nếu còn chút hy vọng để cứu chữa chồng bà, thì tôi ngu gì mà hứa như vậy!

Châm ngôn: Thần thánh dễ bị lừa

013 Con quạ mù

Ngày xưa, có nhóm thương gia đang đi đường thì gặp một con quạ chột. Một người trong bọn nói:

- Quạ báo điềm dữ, chúng ta nên quay về thôi!

Người khác phản đối:

- Nếu có khả năng đoán được điềm lành dữ, tại sao nó lại để cho tai nạn xẩy ra, làm cho mắt nó phải mù.

Tục ngữ: Bói cò ra quạ

014 Cò lửa cáo già

Ngày kia, cáo mời cò đến dùng bữa. Cò thật tình nhận lời ngay. Con cáo thì xưa nay nổi tiếng đùa dai. Lần này nó đãi khách một món súp thật lỏng, đựng trong một cái đĩa to.

Suốt bữa, cò chẳng ăn được gì vì mỏ nó dài. Cáo thì liếm láp ra chiều thích thú. Khi chia tay, cò vẫn còn đói. Cáo thì lấy làm tiếc vì sao mà khách ăn ít quá, e món ăn không hợp khẩu vị chăng! Cò nói:

- Chị khỏi bận tâm. Hân hạnh lắm tôi mới được mời hôm nay. Nhân tiện, tuần tới mời chị ghé chơi và dùng cơm với gia đình tôi.

Đúng ngày hẹn, con cáo đến. Cò sai gia nhân ra tiếp đón và cơm nước. Thức ăn thật ngon, nhưng lại đựng trong một cái bình có cổ thật cao.

Cò đút mỏ vào ăn uống ngon lành. Cáo thì miễn cưỡng phải liếm cổ bình, cố tỏ ra vui vẻ. Khi cáo tạ ơn kiếu từ, thì cò trả lời khô khan:

- Chắc chị chẳng cần chúng tôi phải xin lỗi. Chúc chị may mắn!

Châm ngôn: Cho làm sao nhận làm vậy.

015 Ngư ông với cá lòng tong

Một hôm, ngư ông kéo lưới chẳng được con gì ngoài một con cá lòng tong bé nhỏ. Con cá lậy lục:

- Ông ơi thân tôi bé nhỏ. Ông nghĩ lại xem, thả tôi xuống, ngày kia tôi sẽ lớn. Lúc đó, kéo tôi lên, ông sẽ có được một của ngon vật lạ.

Ngư ông trả lời:

- Tao chưa khùng. Ai lại bỏ cái hiện tại trong tay, để đổi lấy cái không bao giờ đến.

Châm ngôn: Tương lai là giấc mộng, hiện tại là rượu ngon

016 Kẻ trộm và con chó

Một hôm, trộm leo tường vào căn nhà kia, bị chó sủa cắn dữ dội. Kẻ trộm nói:

- Im mồm ngay! Tao là bạn của chủ mày đây.

Con chó vẫn gầm gừ, sủa sói. Kẻ trộm liền ném cho nó miếng bánh. Con chó khôn ngoan trả lời:

- Đúng ông là kẻ trộm chứ không phải là bạn của chủ, vì ông cho tôi miếng ăn với ý định mờ ám.

Châm ngôn: Coi chừng đồ biếu

017 Sói cừu gây sự

Một hôm, chó sói gặp cừu đang uống nước bên dòng suối, bèn tới bên gây sự. Nó mắng con cừu đã quạy nước đục lên làm nó không uống được. Cừu trả lời:

- Tôi dùng môi để uống như sách dạy. Hơn nữa, anh đứng trên ngọn dòng, làm sao tôi làm nước anh đục được!

Chó sói trả lời:

- Mày không phải nhiều lời. Tao nhận ra mày rồi. Mày là kẻ năm ngoái đã nói xấu tao.

Con cừu cãi lại:

- Tôi chưa đầy một tuổi. Năm ngoái tôi chưa sinh ra.

Chó sói tức giận quát:

- Không mày thì bố mày. Đàng nào tao cũng phải đánh cho mày rục xương.

Châm ngôn: Coi chừng lý lẽ cùn.

018 Con lừa cứng đầu

Ngày xưa, có ông nông dân ra tỉnh chơi, dắt theo con lừa. Con lừa vui mừng vì không phải chở gì nặng, nó bất thình lình nổi máu phiêu lưu, bỏ đường mòn mà rong chơi trên mỏm đá.

Ông chủ kéo đuôi nó lại. Thói quen lừa là ghì lại, nên nó dằng co với chủ. Thấy con vật cứng đầu nên ông chủ buông tay ra. Con lừa mất đà cắm đầu xuống vực sâu, kêu la thảm thiết.

Ông nhà nông nói:

- Đáng đời mày đồ lừa ạ! Nếu mày muốn làm chủ thì cứ đi lấy một mình thôi.

Tục ngữ: Không thầy đố mày làm nên.

019 Kẻ khóc mướn

Ngày xưa, ông nhà giàu kia có hai đứa con gái. Một hôm, đứa con đầu rủi ro mất sớm. Ông mướn một nhóm đàn bà đến khóc bên mộ con.

Đứa con thứ không bằng lòng đến thưa với mẹ:

- Mẹ ơi! Thật là xấu hổ. Chính chúng ta là kẻ đau buồn mới phải. Thế mà mấy bà kia khóc to hơn mình, làm như chỉ họ mới biết thương biết nhớ.

Người mẹ trả lời:

- Con đừng ngạc nhiên. Mấy người đó chỉ có một ước mong. Họ than khóc vì chưa được tiền, chứ không phải thương tiếc chi người khuất bóng đâu.

Tục ngữ: Đồng tiền liền khúc ruột.

020 Con Kiến chăm chỉ

Kiến làm việc rất chăm chỉ ngoài đồng, nhất là trong những tháng hè, để dự trữ lương thực cho mùa đông. Bọ hung thấy thế ngạc nhiên, một hôm hỏi:

- Tại sao các anh phải khổ cực như vậy, trong khi mọi người đều ăn chơi.

Kiến không nói một lời. Vài tháng sau, mưa lũ lụt, cuốn đi mọi thứ. Bọ hung đến xin kiến bố thí, nhưng bị nó mắng cho:

- Đồ lười! Nếu ngày xưa mày nhẫn nại làm việc thay vì chế diễu tao thì bây giờ mày đâu nỗi phải đói.

Châm ngôn: Hiện tại là nền tảng cho tương lai.

021 Người và sư tử ai hơn

Một hôm, người và sư tử gặp nhau trên đường. Lúc đầu họ nói chuyện vui vẻ. Sau đó, họ sinh cãi cọ về những vấn đề hơn thua. Gần đó, có tượng Hercules cầm gươm đang phanh xác một con sư tử.

Người đàn ông la lên:

- Coi kìa! Tượng đấy là bằng chứng con người quyền thế hơn sư tử.

Sư tử cãi lại:

- Vô lý, vô lý! Nếu sư tử làm điêu khắc, chúng tôi cũng sẽ có những bức tượng sư tử đứng trên xác người.

Phủ bênh phủ, huyện bênh huyện.

022 Ếch và chuột mạo hiểm

Một hôm, chuột mạo hiểm đến bờ ao. Con ếch đang ngồi trên mặt nước, nhảy lên chào đón:

- Bạn đã đến đây thì xin mời bạn xuống thăm quê hương chúng tôi.

Chuột thích chí:

- Nhưng tôi không biết bơi!

Ếch vỗ ngực:

- Dễ lắm. Tôi sẽ giúp bạn. Cứ buộc chân bạn vào chân tôi.

Con chuột dại dột để ếch buộc chân lôi xuống đáy ao. Khi cuộc phiêu lưu chấm dứt thì ôi thôi, chuột đã chết sình. Đã vậy, ếch chẳng tỏ ý thương hại. Thế, trong lúc ếch đang loay hoay cởi giây, diều hâu trên cao xà xuống bắt được cả chuột lẫn chú ếch ác ôn.

Lời khuyên: Hại người, người hại cho.

023 Thương gia bảo vệ thành

Ngày xưa, có thành kia bị giặc cướp tràn vào công hãm. Dân trong thành khẩn cấp họp lại tìm cách chống đỡ. Người thợ hồ đứng lên:

- Theo tôi, chúng ta nên dùng đá ném để bảo vệ thành.

Ông thợ mộc lên tiếng:

- Gỗ là một loại vũ khí hữu hiệu nhất. Chúng ta nên dùng gỗ để bảo vệ thành.

Sau đó, ông thợ thuộc da đứng lên phát biểu:

- Kính thưa đồng bào. Người ta nói: không gì tốt bằng da. Đồng bào nghĩ sao?

Lời khuyên: Mở mắt vểnh tai. Đừng thiển cận.

024 Người chăn dê và dê rừng

Một ngày mùa đông, gió thổi mạnh, tuyết rơi nhiều. Người chăn dê lùa đàn vật vào cái hang gần đó. Xong, anh bỗng ngạc nhiên vì dê rừng nhiều hơn cả dê nhà.

Anh nổi lòng tham muốn giữ hết mọi con. Anh ta để mặc dê nhà chịu đói khát, lại còn ném thêm cho dê rừng những cành lá thơm ngon.

Khi trời quang đãng trở lại, dê rừng dắt nhau về rừng. Còn dê nhà cũng bỏ anh mà đi.

Tục ngữ: Có trăng quên đèn.

025 Bọ khích bò

Ngày xưa, có con bọ kia ngu si, nó cứ đến tai bò mà kêu vù vù. Một hôm, nó đậu lên sừng thỏ thẻ:

- Xin lỗi bác nhé! Nếu bác cảm thấy nặng quá thì tôi xin bay đi ngay.

Con bò đáp lại:

- Ồ! Chú lầm rồi. Chú có ở lại hay bay đi cũng không can chi đến tôi. Nói thật với chú. Chú đến hồi nào tôi cũng chẳng biết thì lúc chú đi lẽ nào tôi hay.

Lời khuyên: Bé mà ranh.

026 Lừa mặc áo sư tử

Có lần kia, con lừa bắt được miếng da sư tử. Nó mặc lên người rồi đi dọa nạt các loài thú khác.

Thế, một hôm có con cáo đến gần, lừa ra oai áp đảo. Nhưng cáo nghe được tiếng, trả lời:

- Nếu chú muốn hù tôi, chú phải dấu cả cái tiếng be be nhão choẹt đi nữa kìa.

Tục ngữ: Tốt gỗ hơn tốt sơn.

027 Con chó vô ơn

Ngày kia, một ông làm vườn đang kéo nước tưới cây, thì con chó nhỏ của ông từ đâu chạy lại, sủa to rồi mất thăng bằng rơi xuống giếng. Ông già cởi phăng áo quần nhảy theo để cứu con vật. Ông nắm chân nó kéo lên, nhưng con vật không biết ơn lại còn cắn vào tay ông. Ông giữ vườn quát:

- Tại sao mày lại trả ơn cho chủ đã nuôi và xử tốt với mày như vậy? Bây giờ, hãy tự cứu lấy mày đi.

Vừa nói, ông già vừa thả con chó vào giếng trở lại.

Tục ngữ: Ăn cháo đá bát.

028 Một ông hai vợ

Ngày xưa, có ông kia hai vợ. Vợ bé thì mảnh mai, vợ lớn thì xồ xề. Bà vợ lớn ăn ngủ không yên vì có cô vợ bé đẹp hơn ở chung một nhà. Cho nên, khi nào có gịp gần chồng là bà ta bứt hết những sợi tóc đen trên đầu ông.

Người vợ bé xấu hổ vì thấy chồng mình, sau đêm đến sáng lại già đi quá nửa, nên nhổ hết những sợi tóc bạc trên đầu đi.

Chẳng bao lâu, người đàn ông bị sói đầu một cách bất đắc dĩ.

Tục ngữ: Một vợ thì nằm giường lèo. Hai vợ thì nằm chèo queo.

029 Mèo rừng lẻo mép

Ngày xưa, giữa rừng nọ có một cây sồi cao và to. Trên ngọn cây có chim ó đến làm tổ, ấp con. Ở giữa thân có lỗ bọng, một con mèo rừng đến dựng ổ nuôi con. Dưới gốc cây, một con heo rừng cũng đến đào hang nuôi bầy con dại của nó. Hằng ngày, ba gia đình sống đằm thắm dưới bóng mát của cây to và cao đó.

Thế rồi, một hôm, mèo lên nói với chim ó:

- Chị ơi! Cái bà heo kia đào hang cả ngày. Chắc nó muốn cây đổ để bắt con mình về ăn thịt, chị ạ.

Chim ó lo sợ, không dám lìa tổ kiếm mồi. Sau đó, mèo lại xuống bép xép với con heo:

- Cô ơi! Cô biết tôi chẳng bao giờ lắm lời. Nhưng nếu là cô, tôi sẽ không bỏ nhà đi kiếm mồi hôm nay đâu. Tôi nghe chị ó nói với con nó rằng chiều nay mẹ sẽ cho các con ăn thịt heo ngon lắm.

Từ hôm đó, chim ó và heo rừng nghi ngờ lẫn nhau, không dám ra khỏi nhà. Nhờ vậy, mèo không cần mượn ai trông con, âm thầm ra đi kiếm mồi cho bầy con của nó.

Một hôm, hai gia đình ó và heo sắp chết đói thì mèo rừng vô tình mắc bẫy thợ săn. Chim ó và heo rừng lúc bấy giờ mới biết bụng dạ thâm độc của mèo rừng, nhưng vẫn cùng nhau nuôi mấy chú mèo con.

Tục ngữ: Cái lưỡi không xương nhiều đường lắt léo.

030 Ông tòa gàn

(Momus và các thần)

Ngày xưa, khi quả đất còn thô sơ, các thần Jupiter, Neptune, và Minerva thường họp hội cả ngày để xem ai tạo ra được vật gì hoàn hảo nhất. Một hôm, họ quyết định đề cử ông Momus làm giám khảo cuộc thi.

Trong cuộc thi, Jupiter đắp ra người. Neptune nặn ra con bò. Còn Minerva xây một căn nhà.

Cuối cùng, quan tòa Momus đến chấm thi và phán:

- Con bò: mắt ở dưới sừng thì thấy gì đâu mà húc. Còn người: tại sao không có cửa sổ trên ngực để người ta có thể nhìn thấy cảm tình và ý nghĩ của nó. Đến cái nhà: tại sao không có bánh xe để đưa chủ nhà xa lánh những láng giềng xấu.

Tức giận với những phê bình gàn, các thần liền đuổi ông tòa chuyên bới lông tìm vết ra khỏi căn nhà.

Tục Ngữ: Vạch là tìm sâu.

031 Con lừa chở muối

Ngày xưa, có anh kia đi buôn muối. Anh mua muối từ miền duyên hải, chất đầy lên lưng lừa. Khi đi qua mỏm đá cheo leo, lừa chẳng may trượt xuống suối. Nước thấm vào bao, làm muối tan hết. Nhờ vậy, con lừa được nhẹ nhõm và thênh thang trở về.

Anh chở hàng không nản chí, quyết đi một lần nữa. Lần này, anh chở nặng hơn cho bõ công. Khi đi qua mỏm đá, con lừa cố ý lăn xuống suối cho muối tan hết sạch.

Tức giận vì buôn lỗ, anh chở hàng nhất định cho con lừa ranh mãnh một bài học. Hôm sau, anh ta cũng đem lừa ra biển, nhưng chở về toàn đá bọt bể. Khi đi ngang mỏm đá, con lừa khoái chí, chơi lại trò cũ. Nó lăn xuống suối. Than ôi! Lần này, thay vì nhẹ đi, bọt bể nặng lên gấp bội. Con lừa phải uằn lưng tiếp tục cuộc hành trình, không dám phàn nàn.

Lời khuyên: Đừng diễu hai lần.

032 Ó và chồn

Ngày xưa, chim ó và chồn sống chung với nhau như những người láng giềng tốt. Chim ó làm tổ trên ngọn cây, còn chồn thì đào hang dưới gốc.

Một hôm, khi chồn đi xa, chim ó xà xuống bắt một con chồn nhí đem về định làm đồ ăn cho đàn con. Chồn mẹ trở về biết chuyện, mắng chửi chim ó thậm tệ vì đã làm đổ bể tình bằng hữu và yêu cầu ó trả lại đứa con cho nó. Chim ó coi thường lời khẩn khoản của chồn mẹ, vì tổ nó ở trên cao, nên tưởng rằng không ai làm gì được.

Chồn mẹ tức tốc chạy đến một ngôi đền, nơi có lửa cháy suốt ngày đêm. Nó tha về một nhánh củi đang cháy, nổi lửa đốt cây và đốt cả gia đình nhà ó. Chim ó nhìn xuống, kêu lên:

- Khoan chị ơi! Đừng đốt cháy nhà chúng ta. Em sẽ thả bé chồn về ngay cho chị bây giờ.

Ca dao: Của mình thì giữ bo bo. Của người thì thả cho bò ăn đi.

033 Gà trống và chồn

Buổi sáng kia, có tiếng gà gáy ở gần một nông trại. Một con chồn tới gần quan sát, thấy gà đậu trên cao, ngoài tầm vói. Nó liền gọi to:

- Bác gà ơi! Tôi đến thăm bác đây. Tại sao bác không xuống để tôi được chào bác cho phải lẽ?

Con gà không đến nỗi quá ngu, trả lời:

- Tôi muốn xuống lắm, nhưng có một loài thú luôn rình rập để hại tôi.

- Tầm phào! Bác chưa nghe gì hay sao? Mọi loài thú bây giờ đều đồng ý sống chung hoà bình với nhau rồi đấy.

Chồn đang nói thì gà trống ngỏng cổ lên như vừa thấy việc gì đằng xa. Chồn tò mò:

- Sao bác nhìn chầm chập thế? Bộ có cái gì đẹp lắm phải không?

- Không, không có gì cả. Hình như lũ chó săn đang chạy về đây, nhanh như cắt!

Chồn hốt hoảng:

- Xin kiếu bác nhé! Tôi phải đi ngay vì tôi vừa quên một điều rất quan trọng.

- Khoan, gì mà vội thế! Để tôi xuống, chúng ta cùng trò truyện về chương trình sống chung hoà bình.

Chồn vừa nói vừa vắt chân lên cổ:

- Cũng có thể lũ chó săn kia chưa hề nghe gì về tin mới đó đâu.

Tục ngữ: Mật ngọt chết ruồi.

034 Tội cái kiến

Ngày xưa, cái kiến cũng là người. Anh ta cầy sâu cuốc bẫm để sinh nhai, nhưng không bao giờ bằng lòng với kết quả thu hoạch được. Anh lại tham lam, lén vào vườn nhà bên cạnh, ăn cắp những trái cây ngon.

Thần Zeus không bằng lòng với tính tham lam đó, biến anh thành loài kiến. Mặc dù hình dáng có thay đổi, nhưng tính nào tật nấy. Cái kiến vẫn còn lén lút vào những nhà quanh vùng, ăn cắp hạt lúa về cất giấu làm của riêng.

Tục ngữ: Cái nết đánh chết không chừa.

035 Cáo hỏi thăm cọp

Có con cáo kia chưa bao giờ gặp cọp. Ngày nọ, đang đi chơi trong rừng rậm, nó gặp chúa sơn lâm đứng đón đường. Cáo hoảng sợ, vắt gò lên cổ, chạy trốn vào hang.

Lần sau, nó cũng gặp cọp, nhưng chỉ đứng lại để cọp đi qua.

Lần thứ ba, khi thấy cọp, nó mạnh dạn tiến lên sánh bước, rồi hỏi thăm sức khoẻ cả gia đình nhà cọp.

Tục ngữ: Gần chùa gọi bụt bằng anh.

036 Gà trống và bình nước

Có con gà trống kia gáy không ra tiếng vì khát nước, bỗng gặp được bình nước. Thường thì bình vẫn đầy, nhưng nay bình lại quá cạn. Gà cố rướn cổ sâu mà cũng không vói tới nước. Nó cố lăn bình xuống, nhưng bình lại quá nặng.

Đang định bỏ cuộc thì nó nghĩ ra một diệu kế: nó đi nhặt sỏi bỏ vào bình cho đến khi nước đầy lên đến miệng. Sau cùng, con gà nhảy lên cổ bình, uống lấy uống để cho đã khát.

Lời khuyên: Từ nhu cầu đến phát minh

037 Người bộ hành kiêu căng

Anh thanh niên kia trở về sau nhiều năm chu du thiên hạ. Anh ta khoác lác về những công trình đã làm nơi đất khách. Anh còn vỗ ngực:

- Khi ở Rhodes tôi nhảy rất cao. Mọi người đều khâm phục tài năng của tôi.

Nghe vậy, bạn bè ai cũng cảm thấy khó chịu về sự bốc đồng quá đáng. Một người nói:

- Những điều ở Rhodes có thật đi nữa, chú đừng nói nhiều. Hãy biểu diễn thử cho chúng tôi xem.

Lời khuyên: Thùng rỗng kêu to.

038 Diogenes và ông đầu sói

Một hôm, hiền triết Diogenes bị ông sói đầu lăng mạ, liền trả lời:

- Tôi không chấp những kẻ xấu mồm. Nhưng tôi rất khen ngợi những chùm tóc liêm sỉ, biết tránh xa cái đầu gian ác.

Ca dao: Lời nói chẳng mất tiền mua. Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.

039 Chuột nhũi chuột đồng

Ngày xưa, chuột đồng và chuột nhũi đánh nhau nhiều lần. Lần nào chuột đồng cũng thất bại.

Cuối cùng, chuột đồng họp nhau lại tuyên bố:

- Lỗi tại các cấp chỉ huy.

Hôm sau, toàn dân đồng lòng bầu lại những vị tướng mới. Những vị tướng này thấy mình chẳng khác gì thường dân, nên về nhà may áo mão rồi gắn lên đầu.

Một lần nữa, chuột nhũi tới đánh. Chuột đồng ra nghênh chiến và bị thiệt hại nặng nề. Quan quân đua nhau rút về hang. Riêng những ông tướng, vì áo mão quá cao, nên bị kẹt bên ngoài và bị bắt làm tù binh.

Tục ngữ: Trèo cao ngã đau.

040 Hercules và người đánh xe

Có người đánh xe kia bất cẩn khi đi qua một con đường lầy lội. Bánh xe lún xuống bùn và ngựa không thể kéo lên được.

Người đánh xe vội quỳ xuống cầu xin thần Hercules đến cứu. Tức giận vì sự lười biếng của người đánh xe, thần Hercules gọi xuống:

- Đồ lười! Hãy đứng dậy, nghiêng vai mà đỡ xe lên.

Lời khuyên: Tự giúp mình rồi trời giúp cho.

041 Người kỵ mã tồi

Có người lính kia, khi chiến tranh thì cho ngựa ăn toàn đồ ngon và bo bo lớn hạt, coi ngựa như một chiến hữu. Khi cuộc chiến đã tàn, thì ngựa chỉ được ăn cỏ khô và lao động cực khổ.

Sau đó, chiến tranh lại nổi lên. Người lính cầm cương giục ngựa ra chiến trường. Ngựa đói lả, bước đi thấp thểnh, rồi cuối cùng thì thào:

- Ông nên làm lính bộ binh thì tốt hơn. Ông đã biến ngựa thành lừa, và bây giờ không thể biến lừa thành ngựa được nữa.

Lời khuyên: Cư an tư nguy.

042 Bộ hành bắt được túi tiền

Một hôm, có hai người bộ hành cùng đi trên đường. Một người bắt được túi tiền, bỗng la lên:

- Tôi bắt được của. Nặng quá! Chắc là tiền.

Khi mở ra, hai người hoa cả mắt. Trước mặt họ toàn là vàng ròng óng ả. Người kia nói:

- Hai đứa mình may mắn quá! Chúng ta nên chia nhau điều may cũng như điều rủi, vì cùng đi một đường.

Người bắt được trả lời:

- Bạn đừng ham. Tôi không chia cho ai cả!

Đang nói như vậy thì sau lưng có tiếng vó ngựa, rồi tiếng người la to:

- Bắt lấy nó, ăn cắp, ăn cắp.

Người bắt được túi tiền xanh mặt sợ hãi nói với người kia:

- Có lẽ họ biết chúng ta bắt được túi tiền, rồi kết tội chúng ta ăn cắp.

Người kia trả lời:

- Bạn chớ đổ thừa. Tôi không có liên quan gì hết. Nếu họ kết tội, thì chỉ mình bạn thôi.

Lời khuyên: Được ăn cả, ngả về không.

043 Người cắt củi và con cáo

Ngày kia, cáo bị chó săn đuổi, đến nài nỉ cùng ông cắt củi:

- Ông làm ơn dấu tôi vào góc nhà, kẻo thợ săn đem chó dữ đến làm thịt tôi chết.

Người cắt củi để nó vào trốn ở góc gần đó. Một lúc sau, người thợ săn gặp ông cắt củi hỏi:

- Ông có thấy con cáo vừa chạy qua đây không?

- Tôi cắt củi ở đây cả ngày, tại sao không?

Vừa nói, ông vừa chỉ vào nhà. Người thợ săn không hiểu tại sao ông kia lại chỉ vào góc nhà, nên gọi chó săn đi tìm nơi khác.

Hú vía, con cáo lù lù bước đi không nói một lời. Ông cắt củi gọi lại:

- Đồ vô ơn! Tại sao tao cứu mày mà mày ra đi không một tiếng cám ơn?

Cáo trả lời:

- Nếu ngón tay ông cũng tốt như miệng ông, thì đâu tôi trả ơn bằng cách phủi bụi mà đi như thế này!

Tục ngữ: Một cái giá bằng ba cái đấm.

044 Đứa trẻ và bình hạt dẻ

Có đứa trẻ kia thò tay vào bình đầy hạt dẻ. Nó tham, bốc một nắm thật to. Cổ bình lại hẹp. Nó không sao rút tay ra được, nên òa ra khóc.

Ông già đứng gần bên bảo nó:

- Con bốc một nửa thôi thì mới rút tay ra được.

Lời khuyên: Ăn tham khó nuốt.

045 Hai bạn đồng hành và con gấu

Một hôm, có hai người bạn đồng hành cùng đi trên một con đường. Họ thề sống chết sẽ giúp nhau vượt qua mọi gian nan. Lần kia, có tiếng gầm dữ tợn, một người trong bọn vừa chạy vừa la:

- Gấu tới, gấu tới!

Anh ta leo lên một cây to gần đó, để lại người bạn sau lưng lính quính không biết làm gì. Người bạn sau liều mạng, nằm dài xuống đất nín thở. Con gấu đi ngang, đánh hơi vào tai. Nó tưởng anh ta đã chết nên bỏ đi.

Sau đó, người trên cây tụt xuống hỏi:

- Con gấu nói gì với anh?

Người này lạnh lùng trả lời:

- Nó khuyên tôi nên tìm bạn khác mà chơi, vì người nào bỏ bạn trong khi hoạn nạn là kẻ hèn.

Lời khuyên: Bạn thật là người giúp ta khi thất thế.

046 Đứa chăn cừu nói láo

Một hôm, đứa chăn cừu đưa đàn vật đi ăn thật xa, rồi giả vờ la to:

- Cứu con với! Chó sói giết dê con. Chó sói giết cừu con.

Người trong làng hối hả chạy ra tiếp cứu, chỉ thấy đàn vật gặm cỏ yên lành trên đồi. Còn thằng bé bố láo nhăn răng chế nhạo những người chạy đến làm ơn.

Hôm khác, chó sói đến tấn công đàn vật của nó thật. Lần này, nó kêu cứu, gào khản cả hơi. Người trong làng chẳng ai đoái hoài, vì tưởng cũng như lần trước.

Đến khi nghe đứa bé khóc lóc thảm thiết, người ta mới hay đàn cừu của nó bị chó sói giết chết sạch.

Lời khuyên: Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín.

047 Quạ và thiên nga

Có con quạ kia sống cuộc đời yên lành nhờ đồ ăn dư thừa trong xóm. Một hôm, quạ bỗng nhiên chán ghét số phận mình. Nó tủi thân khi thấy thiên nga đẹp đẽ bơi lội trong một hồ gần đấy. Rồi nó tự nhủ:

- Cái gì làm cho thiên nga trắng phau phau đẹp đẽ như vậy? Có phải tại vì nước có phép mầu làm cho lông trắng ra không?

Nghĩ vậy, quạ liền bỏ cửa nhà đang yên vui, rồi trầm mình xuống hồ. Nó tắm rửa và chà xát bộ lông đen. Nhưng vô ích, đen vẫn hoàn đen, quạ chết lả vì nhịn đói lâu ngày.

Tục ngữ: Chiếc áo không làm nên thày tu.

048 Jupiter và ong

Thời xưa, có một con ong khéo léo đem mật về chứa đầy tổ. Ngày kia, ong bay lên trời và dâng cho thần Jupiter một chút mật quí. Ông thần khoái chí vì món quà của ong, nên hứa cho bất cứ cái gì ong thích. Ông kính cẩn:

- Ôi thần Jupiter! Ngài vừa là chủ, vừa là tạo hóa tôi. Xin ngài hãy cho đứa đầy tớ ngài một cái ngòi, để khi đứa nào đến phá nhà tôi mà cướp mật, tôi sẽ chích nó chết ngay.

Thần Jupiter quá sững sờ khi nghe lời cầu xin khát máu. Ngài giận dữ phán:

- Ta sẽ cho mi một cái ngòi như lời mi xin. Kẻ nào đến phá nhà để lấy mật, mi có quyền chống lại. Vết thương có thể rất đau đớn cho kẻ thù. Còn mi, đời sống mi sẽ gắn liền với cái ngòi ác ôn đó.

Tục ngữ: Ác quả ác báo.

049 Thần hoàng và người đàn ông

Một hôm, người đàn ông và thần hoàng gặp nhau giữa rừng. Trong khi đi đường, họ trở thành bè bạn. Hai người ngồi nghỉ chân trên một thân cây. Người đàn ông đưa tay lên miệng hà hơi. Thần hoàng thấy vậy, hỏi:

- Mày làm gì vậy?

Người kia trả lời:

- Ồ, khi trời lạnh tôi làm vậy cho tay tôi ấm lại ấy mà!

Về đến nhà, ông thần mời bạn vào nhà dùng chén cháo hạt bo, thơm và bốc hơi nghi ngút. Người đàn ông múc một muỗng lên miệng thổi. Ông thần lại hỏi:

- Mày làm gì vậy?

Người kia trả lời:

- Ồ, cháo nóng quá. Tôi thổi cho nó nguội ấy mà.

Ông thần nhìn theo người đàn ông đang thổi. Hơi nóng bay vù vù. Ông thần ngạc nhiên, tại sao nóng cũng thổi, mà lạnh cũng thổi.

Lời khuyên: Người là con vật biết phát minh.

050 Sư tử chó sói và con cáo

Một hôm, sư tử già yếu không ra được khỏi hang. Các loài thú đều đến thăm, chỉ trừ con cáo. Nhân cơ hội này, chó sói tâu với sư tử:

- Ngài thấy không? Con cáo nó vô lễ quá, không thèm đến đây thăm ngài lấy một lần.

Vừa lúc đó con cáo bước vào. Sư tử liền mắng ngay vào mặt cáo. Con cáo vội xua tay:

- Thưa ngài, tôi là đầy tớ trung thành nhất của ngài. Ngài biết không, tôi đã chu du khắp thiên hạ để tìm thuốc cho ngài.

Sư tử vui mừng hỏi:

- Vậy mày đã tìm thấy chưa? Đưa ngay đây cho tao.

Con cáo chỉ một ngón tay:

- Ngài phải kiếm một bộ lông chó sói vừa giết còn ấm, mặc vào, thì bịnh ngài sẽ tự nhiên biến hết.

Sư tử liền vồ lấy chó sói còn đứng bên cạnh mà xé ngược để lấy da.

Lời khuyên: Gây thù mắc oán.

051 Kiến và cào cào

Trong những ngày thu lạnh giá, kiến thường bận rộn di chuyển những hạt lúa mì để dành được trong mùa hè vào kho lẫm để dùng cho mùa đông.

Khi mùa đông tới, cào cào bụng đói bò lê thất thểu. Thoáng thấy chị kiến cặm cụi làm việc ngày nào, cào cào liền đến gõ cửa xin một hạt mì nhỏ ăn đỡ dạ. Chị kiến trả lời:

- Suốt mùa hè anh làm gì? Trong khi tôi suốt ngày lo gặt hái.

Cào cào nói:

- Tôi có biếng nhác chi đâu ! Tôi đàn ca múa hát cả ngày.

Cái kiến đóng xầm cửa lại, mỉm cười:

- Ừ nhỉ! Anh đã xướng hát cả mùa hè, vậy thì anh cũng hãy nhảy múa suốt mùa đông đi.

Ăn bữa sáng hòng bữa tối

052 Cầm thú và con dơi

Ngày xưa, chiến tranh xẩy ra giữa loài cầm và loài thú. Không bên nào thắng bại. Con dơi, vì có đặc tính của hai loài nên trung lập và đứng ngoài cuộc chiến.

Ngày nọ, chim đến bảo:

- Theo chúng tôi chiến đấu!

Dơi lắc đầu:

- Tôi là loài thú.

Ngày khác, khi loài thú rủ nhập bọn, dơi lại nhận mình là loài cầm.

Sau cùng, hoà bình tới. Dơi vui vẻ nhập bọn với loài chim, nhưng bị chúng tẩy chay. Khi đến chơi với loài thú, loài thú ruồng bỏ.

Từ đó, con dơi bất hạnh đi chơi một mình, lủi thủi trong hang, chỉ xuất hiện khi trời tối.

Không ba phải.

053 Con ếch khoe nghề thuốc

Một hôm, con ếch kia bỏ vùng sình lầy, tuyên bố huênh hoang rằng: nó là thày thuốc biết trị hết mọi thứ bệnh. Thú vật các loài tò mò đến xem. Ếch lại càng thích thú khoe thêm:

- Quí vị hãy đến xem tài một lương y tài giỏi nhất thế giới, hơn cả Aesculapius là y sĩ của Thiên Hoàng.

Nghe thế, con lừa bỉu môi. Con dê lắc đầu. Con cáo khì khì:

- Tại sao mày cả gan đi chữa kẻ khác, mà không chữa cái tật què quặt của mày đi.

Con thỏ nói thêm:

- Cả cái da nhăn nhó và xù xì của mày nữa.

Con cừu diễu cợt:

- Cả cái mắt ốc bươu kia!

Con ếch tức đỏ mặt, hầm hầm bước đi, trở về với bùn lầy hoang dã, trong khi các loài thú khác cười dài khinh bỉ.

Thày thuốc phải chữa lấy mình trước.

054 Heo rừng mài nanh cáo

Trong một cánh đồng nọ, heo rừng mài nanh cả ngày vào một thân cây, con cáo thấy vậy hỏi:

- Tại sao chị lại tốn sức làm điều phi lý, trong khi quanh đây không có thợ săn hoặc cạm bẫy gì hết?

Heo rừng trả lời:

- Khi kẻ thù đến, tôi không có thì giờ để mài khí giới trước mặt chúng nó.

Nước đến chân mới nhảy.

055 Khỉ láu cá với cá heo

Ngày xưa, thủy thủ đi biển thường đem theo thú vật, nhất là khỉ, để chúng làm trò cho họ xem. Có người kia đi xa cũng mang theo một con khỉ. Khi đi ngang qua bờ đá danh tiếng Sunium xứ Attica, bão tố liền nổi lên. Tàu bị mắc cạn. Mọi người nhảy xuống biển, ra sức bơi vào bờ. Cả con khỉ cũng làm theo.

Cá heo thấy khỉ quờ quạng sắp chìm, liền giúp đưa vào hải cảng Piraeus. Gần đến bờ, cá heo hỏi:

- Anh có phải là người Nhã Điển không?

Khỉ hì hà hì hụp trả lời:

- Vâng, tôi thuộc về một trong những gia đình sang trọng trong thành.

- Vậy chắc anh biết Piraeus chứ?

Khỉ nghĩ Piraeus là một người nổi tiếng, liền trả lời:

- Ông ấy là bạn rất thân của tôi.

Thấy khỉ trả lời vớ vẩn, cá heo bực mình lặn đi mất để lại sau lưng con khỉ phách lối.

Không biết thì dựa cột mà nghe.

056 Cây rừng và cán rìu

Ngày kia, ông cắt củi cầm rìu trên tay, vào rừng cắt củi. Cái rìu lại không có cán. Ông thất vọng ngồi xuống chỗ đất rong rêu, tỏ vẻ chán chường. Cây sồi già hỏi:

- Ông kia, ông buồn gì đó?

Ông già trả lời:

- Tôi cần một cái cán để lắp vào rìu, cây gì cũng được.

Sau khi bàn hỏi với nhau, loài cây dâng cho ông cắt củi một cành bấc.

Lắp cán vào rìu xong, ông già làm việc thật hăng hái. Hết đông sang tây, ông hạ những loại gỗ quí. Cây sồi già thấy cảnh tàn phá, phàn nàn với cây phong:

- Nếu chúng ta đã không thí mạng anh chàng bấc ốm yếu để làm vừa lòng ông già, thì chắc là mọi người trong bọn mình vẫn còn đứng vững đến giờ.

Hành vi nhỏ đã làm hỏng được đại sự.

057 Con quạ khoe hay

Có con quạ kia được miếng phó mát rồi bay lên cây cao để ăn một mình. Con cáo trông thấy tự nhủ:

- Miếng phó mát kia ngon quá! Ta thử bầy mưu xem sao.

Thế rồi, nó ngồi dưới gốc cây tâng bốc con quạ bằng một giọng rất lịch sự:

- Chào cô, hôm nay sao cô trông lộng lẫy quá! Cánh cô mịn màng, ngực cô phồng to như ngực chim ưng. Móng vuốt - xin lỗi - móng chân cô cứng như thép. Tiếc một nỗi, tôi chưa được diễm phúc được nghe giọng hót của cô, chắc phải vượt xa các loài chim khác, cũng như sắc đẹp của cô vậy.

Con quạ lẳng lơ nghe lời nịnh hót, thích chí. Nó xoè đuôi đập cánh. Đặc biệt, nó khoái nhất khi nghe cáo tâng bốc về giọng hót của nó, vì từ xưa tới nay, ai cũng bảo tiếng quạ kêu quê mùa. Thế rồi, con quạ bẽn lẽn mở miệng kêu to.

Miếng phó mát, vừa lúc, rơi xuống bất ngờ. Quạ vói theo không kịp. Con cáo tinh ranh chụp lấy rồi nhanh nhẩu bước đi. Vừa liếm mõm, cáo vừa cho quạ một bài học đích đáng:

- Lần sau, có ai khen đẹp, cô phải im mồm lại.

Mật ngọt chết ruồi

058 Chó mở party

Một hôm, ông trưởng giả kia mở tiệc mời bạn bè. Nhân dịp này, con chó của ông ta cũng mời những con chó của khách đến tham dự. Một con chó hoan hỉ nhận lời mời. Nó đứng ở cửa nhìn đồ ăn dọn sẵn trong bếp, liếm mõm nhủ thầm:

- Trời! Hôm nay không ăn thì thật là uổng. Ta phải lợi dụng ăn cho no, vì biết đâu ngày mai chẳng còn gì để mà ăn.

Con chó thèm thuồng vẫy vẫy cái đuôi nên gây sự chú ý cho gia nô đang làm việc trong bếp. Thấy con chó lạ, anh đầu bếp nắm hai chân quăng ra cửa sổ.

Đau quá, con chó vừa chạy vừa kêu ẳng ẳng. Các con chó khác trong xóm nghe tiếng chạy ra hỏi:

- Tiệc có ngon không?

Con chó kia trả lời:

- Nói thiệt với các bạn, tôi bị quá chén không còn nhớ mình ra về ngõ nào.

Có tiếng mà không có miếng.

059 Heo rừng sư tử nhường nhau

Một hôm vào mùa hè nóng bức, đất và suối đều khô ran. Heo rừng và sư tử cùng đến một con rạch nhỏ để uống nước.

Khi ngẩng lên chúng thấy nhau, liền gầm gừ. Con nào cũng đòi uống trước. Hai đứa cãi nhau, quên cả khát. Khi gần đến hồi ẩu đả thì trên trời xuất hiện một đàn diều hâu, đang bay lượn để chờ ăn thịt kẻ bại trận.

Thấy vậy, heo rừng và sư tử cùng sợ hãi thốt lên:

- Bạn ơi! Tôi nhường cho bạn uống trước đó.

Gặp nạn mới đắn đo

060 Gà mái kiếu cáo

Một hôm, con cáo thất thểu bước đi tìm mồi. Bụng thì đói. Bấy giờ, trời đã tối. Nó đến nhà chị gà mái. Thấy già đậu trên cao, ngoài tầm vói, nó nói:

- Chào chị! Lâu quá tôi không có dịp đến thăm. Nghe chị đau nặng nên tôi lo quá. Xuống đây tôi bắt mạch và xem lưỡi cho.

Gà mái trả lời:

- Chú cáo ạ! Chú chẳng thật thà bao giờ. Nhưng mà, tôi bệnh quá không xuống được. Nếu cứ gượng mà xuống ắt tôi phải chết.

Không phải lúc nào cũng lừa được ai

061 Ngựa bỏ lừa

Ngày xưa, có người kia nuôi ngựa và lừa để chúng giúp việc trong nhà. Ông có thói quen bắt lừa phải chở hàng nặng đến gần quỵ, trong khi lại để ngựa thong thả theo sau với mớ đồ nhẹ tênh.

Ngày kia, cả ba lên đường. Con lừa vì đau yếu mấy ngày nên than thở với ngựa rằng:

- Tôi khó chịu quá! Anh chở hộ tôi ít món. Nếu không tôi chết mất.

Con ngựa đá giò lái, bảo lừa im đi kẻo gây rắc rối cho nó. Con lừa im lặng, ráng lết thêm nửa dặm nữa rồi lăn ra chết. Ông chủ tháo hết hàng đặt lên lưng ngựa. Không những thế, ông còn đặt luôn xác của con lừa xấu số lên lưng ngựa nữa.

Bấy giờ, ngựa mới than thở:

- Than ôi! Bây giờ tôi mới thấy cái tai hại của tính ích kỷ.

Lời khuyên: Thương người như thương thân.

062 Con chó và miếng thịt

Một hôm, con chó kia ngậm trong miệng một miếng thịt to. Khi đến gần con sông, nó thấy chó khác dưới nước ngậm một miếng thịt to hơn.

Tức thì, nó liền nhả miếng thịt đang trong miệng ra, nhảy xuống nước tấn công con chó kia. Vừa lúc đó, nó mới biết được là nó vừa bị mất cả thực lẫn hư.

Lời khuyên: Đừng đứng núi này trông núi nọ.

063 Mèo giả chết

Ngày xưa, có con mèo kia nổi tiếng hung dữ, đuổi bắt hết mọi con chuột lảng vảng trong nhà. Một vài con sống sót, nhưng không dám ra khỏi hang.

Một hôm, mèo giả bộ chết. Chuột lú đầu ra khỏi cửa rồi hô to:

- Bà có chết mồ yên mả đẹp, chúng tôi cũng không thèm đến thăm bà đâu.

Lời khuyên: Quá tam ba bận.

064 Ếch muốn vua

Ngày xưa, loài ếch sống sung sướng nơi ao hồ mà không biết mình sung sướng. Trong số đó có vài tay anh chị không thỏa mãn với lối sống xoề xoà như vậy. Chúng gởi thỉnh nguyện thư lên Ngọc hoàng đòi một ông vua để cai quản cùng trông coi luật lệ.

Ngọc hoàng rất hài lòng với lời yêu cầu tốt, thản nhiên ném xuống hồ một khúc gỗ. Nước văng tung toé, nhưng đàn ếch tránh né được.

Lúc sau, một con ếch mạo hiểm đến gần, thấy khúc gỗ cứ đứng yên, liền rủ các bạn đến xem. Đàn ếch càng lúc càng gan dạ, bu quanh khúc gỗ mà Ngọc hoàng vừa nghiêm nghị gởi cho.

Đàn ếch không vừa lòng với vị vua quá dễ tính, yêu cầu Ngọc hoàng lần thứ hai:

- Chúng tôi muốn ông vua thật, một ông vua thực sự cai trị chúng tôi.

Lúc đó, Ngọc hoàng vừa bực mình vừa chán nghe những lời phàn nàn của đàn ếch. Ngài sai xuống một con cò. Con cò vừa xuống, liền bắt ếch bên phải, đuổi ếch bên trái.

Vài ngày sau, những con ếch sống sót nhờ thần Mercury đem thư lên Ngọc hoàng thỉnh một lần nữa. Ngọc hoàng lạnh lùng trả lời:

- Bảo với chúng rằng: chúng nó muốn sao thì được như vậy. Chúng muốn vua. Bây giờ phải lợi dụng triệt để điều chúng đòi hỏi.

Ca dao: Đã mang lấy nghiệp vào thân.

Thì đừng trách lẫn trời gần trời xa.

065 Bụng và tứ chi

Thời xưa các phần trong cơ thể không làm việc thống nhất như bây giờ. Có lần tứ chi chỉ trích cái bụng sống lười biếng và xa xỉ, trong khi tứ chi phải vất vả suốt ngày để cung phụng cho nhu cầu và lạc thú của nó.

Một hôm tứ chi đề nghị không làm việc cho cái bụng nữa. Tay không đem thực phẩm đến miệng. Miệng không ăn. Răng không thèm nhai.

Nhưng kìa, chúng mới bỏ đói cái bụng một hôm mà đã sắp xỉu. Cuối cùng tứ chi đồng ý:

- Cái bụng tuy vô dụng và chướng mắt, nhưng lại nắm vai trò quan trọng trong cuộc sống.

Lời khuyên: Mỗi người là một viên gạch.

066 Chuyện hai cái lọ

Hai cái lọ kia, một cái bằng đất, một cái bằng đồng, trôi theo con nước lũ. Lọ đồng bảo lọ đất xích lại gần để nó bảo vệ cho. Lọ đất trả lời:

- Cám ơn lòng tốt của bạn. Xa bạn ra tôi còn nổi được lềnh bềnh. Đến gần bạn, thì dù tôi đụng bạn hay bạn đụng tôi, cái thân này cũng sẽ tan xương.

Lời khuyên: Mua voi với quan, không hốt phân cũng cầm tán.

067 Cô bán sữa đội bình sữa

Một hôm, cô bán sữa kia đội bình sữa đi chợ. Vừa đi, cô vừa nghĩ đến việc sẽ làm với số tiền bán được:

- Mình sẽ mua vài con gà của bà hàng xóm. Mỗi ngày gà sẽ đẻ trứng. Mình sẽ bán trứng đó cho ông mục sư. Tiền trứng sẽ để dành may áo và mua nơ. Áo phải màu xanh. Mình sẽ mặc áo xanh đi hội chợ. A ha, các chàng trai sẽ theo mình và mình sẽ làm bộ không thấy họ. Dĩ nhiên là họ sẽ năn nỉ, nhưng mình sẽ khinh bỉ và hích đầu lên như thế này....

Nghĩ đến đó, cô bán sữa hất đầu ra sau. Sữa đổ lênh láng. Tất cả hạnh phúc trong mơ mộng đều tan biến, chỉ còn lại bình sữa không. Cô lững thững trở về, vẻ mặt buồn bã.

Lời khuyên: Đồng tiền gắn liền khúc ruột.

068 Hạc ham cá lớn

Một sáng kia, con hạc đứng bên giòng suối, mắt đăm đăm nhìn lên bờ, chỗ nước cạn. Mặc dù đói, nó vẫn chờ con mồi béo bở có lẽ sắp bơi qua.

Nó lẩm bẩm:

- Ta sẽ không bắt cá ròng ròng, vì đồ ăn của ta phải là đồ ăn của hàng vua chúa.

Một con cá bống lội qua. Hạc chê nhỏ, quay đi. Một con cá mú vẫy đuôi đến gần. Hạc chê nhiều xương. Cá nào dưới suối cũng bị chê. Đến trưa mặt trời lên cao, không cá nào bén mảng đến chỗ nước cạn nữa. Thế rồi, hạc đói quá, mà không tìm được cá, ngay cả con cá lòng tong, nên phải ăn những con ốc ma hôi thối.

Lời khuyên: Chê của tốt, rước của xấu.

069 Con nai chột

Có con nai kia bị chột một mắt. Nó luôn luôn đến ăn cỏ bên một bờ đá gần bãi biển. Như vậy, mắt tốt thì canh chừng thợ săn, còn mắt đau thì trông ra biển, nơi không có kẻ thù.

Một hôm, có người thủy thủ bơi thuyền đến gần. Thấy nai đang gặm cỏ yên lành, anh ta liền rút tên bắn gục con nai bất hạnh.

Trong khi trút hơi thở cuối cùng, con nai than thở:

- Khốn nạn thân tôi! Tôi đã được an toàn về phía rừng xanh, nơi tôi cứ tưởng là nguy hiểm. Ngờ đâu kẻ thù đến từ biển khơi, nơi tôi cứ ngỡ là an toàn.

Lời khuyên: Canh phía trước, phòng phía sau.

070 Thỏ nhát và đàn nhái

Loài thỏ từ xưa đến nay vẫn cho rằng, mình là loài thú bị bạc đãi nhất. Đối với thỏ, ai cũng là kẻ thù. Nghĩ như vậy xong, chúng rủ nhau tự tử tập thể. Cả đàn thỏ kéo nhau đến một cái hồ gần đó, nhất tâm hiến mạng cho tử thần.

Khi bầy thỏ đến nơi, đàn nhái đang ngồi trên bờ, hoảng sợ, lao đầu xuống nước. Con thỏ đầu đàn hô to:

- Khoan đã! Chúng ta chớ vội tuyệt vọng. Ở đây còn có những con vật khốn nạn khác nhát sợ hơn cả chúng ta.

Lời khuyên: Đừng vơ đũa cả nắm.

071 Ó làm vua đàn bồ câu

Có con chim ó kia luôn luôn rình rập để tấn công đàn bồ câu. Nhưng chim câu cũng lanh lẹ không kém, bay về tổ an toàn. Ó cho là vì bóng nó mà nó bị lộ. Một hôm, nó đợi khi trời nhiều mây mới ra tấn công đàn bồ câu. Nhưng vẫn vô ích.

Vì đói đã lâu, chim ó nhất định dùng mẹo. Nó đậu trên một cành cây gần đó, rồi gọi đàn câu ra:

- Tại sao các bạn lại thích sống trong sợ hãi và lo lắng triền miên như vậy. Nếu các bạn gọi tôi là vua, tôi sẽ tha cho các bạn, mà lại còn gìn giữ an ninh cho các bạn nữa.

Những con chim ngu dại tin vào lời hứa của ó, tôn nó lên làm vua và làm người bảo hộ.

Chẳng bao lâu sau, chim ó ra lệnh:

- Mỗi ngày, một con chim câu phải bị hy sinh làm món ăn cho ta.

Ca dao: Cá cắn câu biết đâu mà gỡ.

072 Tuổi thọ con người

Ngày xưa, thần Zeus dựng nên con người, cho họ một cuộc đời rất ngắn ngủi. Nhưng, khi mùa đông đến, con người biết dùng sự thông minh mà làm nhà để ở.

Một hôm, con ngựa vì không chịu được lạnh, đến xin ở đậu. Con người chấp thuận với điều kiện ngựa phải cúng cho ông ta một phần đời sống mà thần Zeus đã cho nó.

Hôm khác, con bò đến xin ở nhờ và con người cũng ra một điều kiện như vậy.

Hôm khác nữa, con chó cũng xin đến nghỉ chân và cũng dâng cho con người một phần đời sống của nó.

Sau cùng, con người sống thọ hơn và khỏe mạnh hơn các loài khác. Khi dùng tuổi ngựa, con người hãnh diện và chịu khó kinh doanh. Khi dùng tuổi bò, họ là những người lãnh đạo tài giỏi. Về cuối đời, họ dùng tuổi chó, nên tính tình bẳn gắt và làm cho người chung quanh phải khó chịu.

Lời khuyên: Già ba lần con nít.

073 Người bán tượng

Ngày xưa, có một người chuyên lấy gỗ đẽo tượng thần Hermes rồi đem ra chợ bán.

Ngày qua ngày, không ai đến mua, người bán tượng lúc đó rao to:

- Mại dô, mại dô! Thần Hermes cam đoan sẽ đem đến cho bạn nhiều tiền và nhiều may mắn.

Có người qua đường hỏi xéo:

- Này ông, nếu tượng thần này đem tiền đến, tại sao ông bán đi như vậy?

Ông kia trả lời:

- Các thần luôn làm việc có giờ giấc. Còn tôi, tôi cần tiền ngay bây giờ.

Lời khuyên: Luận điệu ba phải.

074 Đứa ăn trộm và bà mẹ vô tâm

Có đứa trẻ kia thường hay ăn cắp vặt.

Một hôm, nó ăn cắp bảng viết của bạn học đem về nhà. Thay vì phạt, bà mẹ lại khen con khéo léo.

Có hôm, nó ăn cắp cả áo đem về. Bà mẹ lại khen nó giỏi hơn.

Thời gian qua, đứa trẻ ăn cắp những món đồ cao giá hơn.

Cuối cùng, nó bị bắt và bị điệu ra pháp trường. Bà mẹ đi theo khóc lóc, đấm ngực.

Trước khi hành quyết, người ta cho nó một điều ân huệ. Nó xin được nói với mẹ nó lần sau hết. Khi bà mẹ ghé tai đến gần, nó liền cắn đứt cái tai của bà. Bà giận tím mặt, chửi đứa con bất hiếu. Đứa con không chút hối hận, trả lời:

- Nếu bà phạt tôi ngay khi tôi mới ăn cắp tấm bảng viết, thì có đâu tôi phải lãnh án tử hình ngày hôm nay.

Ca dao: Dạy con từ thuở còn thơ.

075 Con nai trong chuồng bò

Một hôm, con nai kia bị chó săn đuổi đến đuôi, liền chui vào chuồng bò, ẩn mình dưới đống rơm. Mặc dù trốn kỹ, con nai vẫn để lộ hai cái sừng ra ngoài. Người thợ săn đến nơi, hỏi xem có ai thấy con nai đâu không. Vì trời tối, thằng bé chăn bò không nhìn thấy gì, nên lắc đầu.

Con nai cảm thấy yên tâm vì trời mỗi lúc một tối thêm. Nó nghĩ mình sẽ trốn dễ dàng. Con bò ở chuồng bên nói:

- Đừng tưởng bở. Sau bữa cơm chiều, ông chủ sẽ ra kiểm soát chuồng bò. Khi đó, tôi e rằng tính mạng anh khó bảo đảm, vì ông chủ tôi có mắt sau lưng.

Bò chưa nói xong, ông chủ bước vào. Thấy đống rơm cộm lên, ông gọi thằng bé chăn bò đến hỏi:

- Cái gì là lạ trong đống rơm sò ra thế kia?

Thằng bé chạy đến và họ bắt được con nai.

Tục ngữ: Tránh vỏ dưa, gặp vỏ dừa.

076 Lừa đổi chủ

Có con lừa kia bất đắc chí. Nó cảm thấy người chủ mà nó đang làm việc chung là một ông chủ khó tính. Nó xin thần Jupiter cho nó một ông chủ khác.

Giận vì sự vô ơn của con lừa, thần Jupiter đưa nó về làm với ông thợ gốm. Ông này luôn luôn bắt nó phải chở những món hàng nặng nề.

Một lần nữa, con lừa lại khẩn khoản với thần Jupiter. Lần này nó được bán cho ông thợ thùng. Cứ mỗi lần đổi chủ, con lừa lại cảm thấy phải rơi vào những tay hà khắc hơn, nên nó càu nhàu:

- Khốn nạn thân tôi! Chớ gì tôi đã bằng lòng với ông chủ trước, vì ông chủ mới không những bắt tôi làm việc cực khổ khi còn sống, mà còn lọc da tôi khi chết.

Tục ngữ: Đứng núi này trông núi nọ.

077 Lừa cọp và gà trống

Ngày xưa, con lừa và gà trống đang sống yên lành với nhau trong một nông trại. Một hôm, con cọp đói bụng đi ngang. Trông thấy con lừa no tròn mập mạp, con cọp muốn ra tay làm thịt.

Không có gì làm cho cọp thất kinh bằng tiếng gà gáy. Ngay lúc đó, gà gáy một tiếng hết sức hùng hồn. Cọp hoảng sợ, vội vàng chạy ra khỏi chỗ núp.

Thấy cọp oai hùng như vậy mà lại sợ tiếng gáy của loài cầm kê, con lừa khoái chí đuổi theo. Theo được một quãng, cọp bất ngờ quay lại, chộp lấy cổ con lừa, rống to, rồi xé xác con vật ngu si.

Lời khuyên: Kẻ khác yếu không phải là ta khỏe.

078 Người tham của giấu vàng

Có người kia tham của, lúc nào cũng lo không biết cất giấu của cải ở đâu. Ông đem bán hết tài sản rồi mua vàng giấu sau vườn, bên cạnh bức tường gạch. Mỗi sáng ông đều ra thăm kho tàng và ưng ý về kích thước mỗi ngày mỗi lớn.

Thằng trộm trong làng thấy ông khác lạ, bèn để ý dò xét. Nó thấy ông đào vàng lên, rồi lại bỏ vàng xuống, vùi đất lại. Khi ông vào nhà, tên trộm đến nơi, đào lấy vàng đi mất.

Sáng hôm sau, ông nhà giàu không còn thấy vàng đâu nữa. Ông vò đầu, kêu khóc thảm thiết. Cả làng ra xem.

Một ông biết chuyện, an ủi:

- Thôi, ông đừng buồn nữa. Cứ lấy cục đá bỏ xuống, vùi đất lại. Vì dù là vàng hay không là vàng ông cũng đâu bao giờ xài tới. Như vậy, một thỏi vàng hay một viên gạch cũng như nhau.

Lời khuyên: Thà mòn hơn rỉ sét.

079 Ngựa và người giữ ngựa

Ngày xưa, có người chăn ngựa kia bần nhất thế giới. Ông thường ăn cắp hạt ngô của ngựa đem bán. Trước mặt ông chủ, ông tỏ ra bận rộn cả ngày: nào là tắm cho ngựa, chải lông cho đẹp, trong khi ngựa chỉ được sống thoi thóp.

Một hôm, ngựa nói với người chăn:

- Nếu ông thực sự lo cho tôi được tốt mã, ông làm ơn bớt chải lông đi, mà cho tôi thêm nhiều hạt ngô hơn nữa.

Ca dao: Bề ngoài thơn thớt nói cười,

Mà trong nham hiểm giết người không dao.

080 Sư tử dại gái

Ngày xưa, có con sư tử kia mê đứa con gái của ông tiều phu. Cô này rất đẹp. Một hôm, nó đi hỏi cô gái làm vợ. Ông tiều phu già không mấy hài lòng về sính lễ của sư tử, nên từ chối lời cầu hôn.

Con sư tử nổi giận, đe dọa cha mẹ cô gái. Người cha đáng thương không biết làm gì. Cuối cùng, ông nói:

- Chúng tôi bằng lòng với lời cầu hôn của cậu. Nhưng cậu xem, con gái chúng tôi còn sữa lắm. Vả lại, mẹ nó và tôi đều sợ rằng: khi cậu tỏ lộ tình yêu, nó có thể bị thương tích. Chúng tôi sẵn sàng gả con, nếu cậu đồng ý rút móng vuốt và nhổ răng đi.

Sư tử quá si mê, đồng ý làm ngay. Sau đó, sư tử đến nhà ông tiều phu nhận vợ. Bấy giờ, ông tiều phu không còn sợ sư tử nữa, vì chúa sơn lâm giờ đã thuần phục và mất hết khí giới. Ông cầm gậy to đuổi đứa dại gái hung tợn ra khỏi cửa.

Lời khuyên: Mê quá lấp mắt.

081 Con Chồn Mất Đuôi

Có con chồn nọ vô phúc bị bẫy trúng đuôi. Nó liền hy sinh cắn bỏ cái đuôi quý đi. Thà mất đuôi còn hơn chết. Từ đó, chồn không dám đi chơi với các bạn, sợ chúng thấy vô duyên mà cười.

Một hôm, nó nghĩ kế làm thế nào để biến rủi ro thành may mắn. Nó triệu tập loài chồn lại và khuyên tất cả nên bắt chước.

Nó nói:

- Các bạn đâu cảm được cái thoải mái mà tôi đang thụ hưởng. Nếu biết trước, tôi đã cắt đuôi bỏ từ lâu. Chuyện khó tin nhưng có thật. Cái đuôi thật bất tiện và vô tích sự. Hôm nay, tôi khuyên các bạn nên cắt bỏ cái đuôi và cùng tôi chia sẻ sự tự do mới mẻ này.

Một trong những con chồn già lên tiếng:

- Chúng tôi tin là bạn có ý kiến hay. Nhưng nếu bạn có cơ hội phục hồi cái đuôi duyên dáng kia, chắc bạn sẽ không khuyên chúng tôi cắt bỏ nữa.

Lời khuyên: Bạn xấu cũng có bè.

082 Bánh Xe Kêu

Ngày kia, hai con bò cùng kéo một cỗ xe nặng. Đường thì cát bụi mịt mù. Bánh xe lại cứ kêu ken két. Ông đánh xe đinh tai, bực mình mắng mỏ:

- Xe với cộ! Chúng mày cứ ầm ầm than thở cái gì cơ chứ? Hãy nhìn những con bò kia xem. Chúng kéo cả một cỗ xe nặng như thế mà có đứa nào hở môi kêu ca gì đâu.

Lời khuyên: Lười biếng hay than van.

083 Con Nhím Và Con Rắn

Có con nhím kia tìm được một cái hang để làm ổ. Trong hang đã có một gia đình rắn đang trú ngụ. Nó nói nhỏ với con rắn:

- Chị có thể cho tôi ở tạm qua mùa đông không?

Gia đình rắn rất rộng lượng, nhường một chỗ cho con nhím. Thế là nhím dọn vào, cuốn tròn như quả banh, xếp những cái gai quanh mình lại để tĩnh dưỡng.

Nhưng rồi, đàn rắn thấy mình đã lầm. Mỗi lần đi ra đi vào, chúng thường đâm vào những cái gai nhọn của ông khách. Khi đàn rắn phàn nàn, con nhím trả lời:

- Các bạn thật là xấu bụng! Nếu không bằng lòng, tại sao các bạn không dọn đi nơi khác?

Thế rồi, con nhím trở mình vươn vai, đánh một giấc ngủ thật dài.

Lời khuyên: Yêu nhau rào dậu cho kín.

084 Con Chó Hay Phá Rối

Có con chó kia tính tình hoang dã và hay phá rối. Ông chủ thất vọng vì không dạy được nó. Lần cuối cùng, con chó cắn đứa tớ gái một cái bị thương nặng.

Hàng xóm thấy vậy nói:

- Cách tốt nhất để dạy con thú hay cắn càn đó, là cột khúc gỗ vào cổ nó. Làm thế, nó sẽ không cắn được ai, mà cũng chẳng ai sợ nó nữa.

Ông chủ làm theo lời đề nghị, rồi đem chó bỏ vào rừng. Ngày hôm sau, thấy khúc gỗ lạ trên cổ, con chó mon men xuống chợ, vừa đi vừa diễu. Một con chó già đến bên gầm gừ:

- Tao như mày nên ở yên kẻo nhục. Mang ách là một hình phạt chứ có sung sướng gì đâu!

Lời khuyên: Tốt khoe ra, xấu xa đậy lại.

085 Săn Chung Với Sư Tử

Ngày xưa, sư tử hay mời các thú lớn đi săn với nó. Một hôm, cả bọn săn được một con nai béo, rồi thay phiên nhau lôi về nhà.

Với tư cách là trưởng đoàn, sư tử rống to:

- Nào các bạn, đến đây ta cùng chia phần. Trước hết, tôi xin mạn phép xé con mồi ra làm tư. Với danh nghĩa là chúa tể sơn lâm, tôi xin hân hạnh được lãnh phần thứ nhất. Phần thứ hai, xin biếu cho tôi vì tôi phân chia công bằng. Tiếp theo, tôi xin miễn cưỡng lãnh phần ba, vì tôi là kẻ chạy nhiều nhất trong cuộc săn.

Nói đến đây sư tử bắt đầu gầm gừ:

- Còn phần thứ tư đây. Đứa nào có gan cứ đến mà lấy.

Lời khuyên: Hùn vốn với vua, không thua cũng lỗ.

086 Androcles Và Con Sư Tử

Ngày xưa, có đứa nô lệ tên là Androcles, bị chủ đối xử rất tàn tệ. Lần kia, nó may mắn trốn được vào rừng. Nhưng trên đường, lại gặp một con sư tử. Thế là nó sợ và chạy. Nhưng mà, ơ kìa, con sư tử như đau đớn cực độ và than khóc đáng thương.

Khi đứa nô lệ lại gần, sư tử xoè chân ra. Các móng chân bị sưng và chảy máu. Một cái gai lớn đâm vào làm cho sư tử bị nhức nhối.

Thương hại. Androcles liền rút gai ra và băng lại cho nó. Để tỏ lòng biết ơn, sư tử liếm tay ông như chó con, rồi lui về ẩn trong hang. Sau mấy ngày, vết thương lành hẳn. Con thú vào rừng săn mồi về cho ông ăn.

Ngày kia, sư tử bị bắt. Rồi người nô lệ cũng bị bắt. Đến ngày lễ lớn, người ta bầy xiệc ở thành phố. Androcles bị ném vào miệng sư tử đã bị để đói lâu ngày. Hoàng đế và quần thần cũng ra thao trường để mục kích.

Sư tử chạy ngay đến nạn nhân rống to. Nhưng nó nhận ra Androcles là bạn, liền đến vuốt ve thay vì phanh thây xé xác.

Mọi người đều ngạc nhiên. Hoàng đế cũng tỏ ra thích thú vì điều lạ lùng như vậy. Ông cho triệu đứa nô lệ đến. Androcles kể lại đầu đuôi câu chuyện cho nhà vua nghe. Nhà vua cảm động, thả tự do cho đứa nô lệ, rồi cho thả cả sư tử về rừng.

Lời khuyên: Loài thú cũng biết ơn.

087 Thỏ Và Con Rùa

Ngày xưa, thỏ lúc nào cũng cười mũi con rùa về sự chậm chạp. Nhưng rùa thì dằn lòng trước sự khoe khoang của thỏ.

Một hôm, trước đông đủ bá thú, rùa thách thỏ chạy thi. Thỏ trả lời:

- Đừng có đùa dai! Bạn không biết là tôi có thể chạy cả chục vòng quanh bạn hay sao.

Rùa mỉm cười:

- Không cần nhiều lời. Muốn biết ai nhanh thì cứ việc thi.

Thế là trường đua được vạch ra. Con cáo làm trọng tài. Nó hú ba tiếng là cuộc thi bắt đầu. Thoắt một cái, con thỏ đã biến mất. Con rùa cứ chậm chạp bước theo. Các thú khác ở dọc đường cổ võ.

Một lúc sau, thỏ đứng lại đợi rùa, nhân tiện diễu chơi cho bõ ghét. Đợi một lúc mà rùa vẫn chưa tới. Thỏ vừa thiêm thiếp vừa lẩm bẩm:

- Ta cứ chợp mắt một tí trên bãi cỏ này. Khi trời mát xuống ta sẽ chạy tiếp cũng chẳng muộn gì!

Thế rồi nó dạng chân, duỗi tay, nhắm mắt ngủ ngon lành. Một lúc sau, con rùa ì ạch bò tới. Nó bỏ qua chỗ con thỏ đang ngủ say, rồi đến được mức cuối. Tiếng reo hò náo nhiệt.

Lúc đó, con thỏ vừa mở mắt. Biết mình thua cuộc, thỏ xấu hổ trốn vào rừng.

Tục ngữ: Có công mài sắt, có ngày nên kim.

088 Chuột Con Và Chuột Nhũi

Có chuột kia bị đói đã lâu ngày. Một hôm, nó may mắn lọt vào giỏ bắp. Mặc dù sức đã yếu, chuột con cũng ráng bò dậy để ăn đến căng bụng. Khi no rồi, nó cố chui ra khỏi giỏ mà không được, vì bụng đã quá to.

Nó ngồi xuống khóc lóc, than thân trách phận. Nghe tiếng than, chuột nhũi chạy đến nói:

- Em ơi, đừng khóc nữa. Bây giờ em phải nhịn ăn cho còm lại như trước. Nhớ nghe. Em vào làm sao thì phải ra y như làm vậy.

Lời khuyên: Thà thắp lên ngọn nến sáng, còn hơn ngồi nguyền rủa bóng tối.

089 Con Lừa Và Cây Gai Đắng

Ngày xưa, vào mùa gặt, cả chủ lẫn thợ đều ra đồng làm việc. Khi trời đứng bóng, đầy tớ ở nhà lấy lừa chở đầy đồ ăn thức uống ra cho chủ.

Trên đường đi, con lừa thấy cây gai tốt bên lề, liền ghé lại ăn cho đỡ đói. Nó nhai nhỏ nhẹ và tự nghĩ:

- Có bao nhiêu người tham lam, nhưng chỉ được hạnh phúc bằng những món ăn xa hoa trên lưng ta đây. Nhưng đối với ta, cây gai đắng này mới thật là có giá trị.

Lời khuyên: Tri túc, tri chỉ.

090 Chuyện Hai Cái Túi

Khi dựng nên loài người, thần Prometheus treo vào cổ mỗi người hai cái túi. Ngài ngắm ngía treo sao cho hợp. Túi thứ nhất đựng lỗi kẻ khác treo trước ngực. Túi thứ hai đựng lỗi chính mình, treo lủng lẳng phía sau lưng.

Từ đó, con người chỉ thấy lỗi kẻ khác, chứ hiếm khi nhận ra lỗi của mình.

Lời khuyên: Hãy lấy cái xà trong mắt mình ra.

091 Cây Thông Và Bụi Gai

Trong rừng, cây thông thường mọc cao và thẳng hơn các giống cây khác. Một hôm, nó huênh hoang với một bụi gai lùn. Bụi gai tức bực trả lời:

- Nếu tôi cao lớn như anh, tôi không cần phải kiêu ngạo như vậy.

Thông càng làm cao, tự đại:

- Làm sao một bụi gai rách rưới như chú, hiểu được cái cảm giác của loài cây cao thường sống bên cạnh mây trời cơ chứ!

Bụi gai bĩu môi:

- Đừng quá tự cao. Tôi chỉ hy vọng được sống đến ngày người đốn củi lại đây. Lúc đó, tôi cam đoan là anh sẽ mơ ước được làm một bụi gai tầm thường như tôi mà không được.

Lời khuyên: Cao danh vọng, nhiều gian nan.

092 Con Cáo Và Bụi Gai

Một hôm, có con cáo kia bị đàn chó săn vừa đuổi theo vừa sủa inh ỏi. Bất ngờ, cáo chui vào một bụi cây đầy những gai nhọn. Cáo nhủ thầm:

- Chó săn chẳng bao giờ theo ta vào bụi gai quái đản này.

Nhưng khi đến gần bụi gai, cáo gầm gừ:

- Ôi, cây gai khốn nạn. Tại sao tao đến xin giúp đỡ mà mày lại đâm tao đau đớn như vầy hở?

Cây gai trả lời:

- Bạn mới là người đáng trách. Tôi đã nói với bạn bao nhiêu lần. Đến đây phải vểnh đuôi lên, đừng cụp xuống háng như vậy. Xấu lắm! Lần sau, bạn còn phàn nàn, tôi sẽ kêu chó săn đến cắn bạn đó.

Lời khuyên: Nhập gia tùy tục.

093 Lời Khuyên Của Én

Một hôm, anh nông phu ra đồng gieo hạt đay. Én và nhiều chim khác nhìn theo. Đột nhiên, chim én la lên:

- Coi chừng cái ông kia!

Các chim khác nạt lại:

- Tại sao chúng ta phải sợ anh ấy?

Chim én trả lời:

- Vì ông ta đang gieo hạt đay. Nếu các bạn không nghe tôi ăn hết mọi hột thì sau này đừng có ân hận.

Những con chim ngu si kia không để ý đến lời khuyên của én. Khi mùa xuân đến, đay mọc cao. Ông nhà nông cắt về, đánh thành sợi, đan lưới. Những con chim khinh thường lời khuyên của én bị bắt gần hết.

Lời khuyên: Nhìn xa trông rộng.

094 Kẻ Cắp Và Đứa Trẻ

Có một đứa trẻ kia đang chơi bên bờ giếng, bỗng thấy kẻ cắp đến gần. Em gào lên, khóc nức nở. Tiếng khóc của em làm động lòng kẻ cắp. Ông ta đến hỏi:

- Bé ơi! Đừng khóc nữa.

Thằng bé ấp úng:

- Cháu đang chơi với cái bình bạc. Tự nhiên giây buộc bị đứt. Bình bạc của cháu bị rớt vào giếng mất rồi.

Kẻ cắp cởi quần áo nhảy xuống giếng. Hụp lặn mà chẳng thấy bình bạc đâu. Trông lên thì ôi thôi. Thằng bé biến đâu mất. Áo quần cũng không cánh mà bay.

Lời khuyên: Bố mìn gặp mẹ mìn.

095 Cây Sậy Và Cây Dầu

Ngày xưa, cây sậy và cây dầu thường hay gây gỗ với nhau. Đứa nào cũng khoe mình khỏe hơn. Cây dầu chê sậy:

- Chú thật là yếu ớt, chỉ một cơn gió nhẹ cũng làm chú té ngửa.

Sậy không thèm trả lời. Mấy hôm sau, bão táp nổi lên. Cây sậy khom lưng tránh khỏi, còn cây dầu ngạo nghễ bị gió lôi bật gốc, rồi chết khô.

Tục ngữ: Tránh voi chẳng hổ mặt nào.

096 Con Bệnh Và Thầy Thuốc

Có người kia bị bệnh liệt giường. Người nhà cho mời thầy thuốc đến. Thày thuốc hỏi bịnh thế nào. Bệnh nhân đáp:

- Tôi bị ra mồ hôi.

Thày thuốc nói:

- Dấu hiệu tốt đấy!

Khi thày thuốc đến lần thứ hai, bệnh nhân than:

- Tôi bị kinh phong giật dữ quá!

Thày thuốc an ủi:

- Như vậy là tốt hơn rồi đó, ông ạ.

Lần nữa, người bịnh lại đi cầu suốt ngày. Thày thuốc tuyên bố:

- Bệnh ông sắp khỏi rồi.

Khi người nhà hỏi thăm sức khỏe, người bệnh trả lời:

- Tôi sắp chết rồi, vì tôi chỉ toàn triệu chứng tốt.

Lời khuyên: Tiền mất tật mang.

097 Thần Zeus Và Con Rùa

Ngày xưa, khi lễ cưới vừa xong, thần Zeus cho mời tất cả thú vật đến dự tiệc tân hôn. Chỉ có rùa là bình chân như vại, không thèm đến tham dự.

Hôm sau, thần Zeus kêu rùa đến hỏi:

- Tại sao tối qua mày không đến tham dự party của tao?

Rùa trả lời:

- Đối với tôi, không đâu hạnh phúc bằng nhà của mình.

Tức giận vì câu trả lời hỗn xược, thần Zeus truyền lệnh rùa phải chở nhà trên lưng chomãn kiếp.

Lời khuyên: To gan như rùa.

098 Chuyện Hai Con Cua

Ngày kia, cua mẹ và cua con đi dạo mát trên bờ biển. Cua mẹ không để ý đến buổi sáng đẹp, mà lại mắng con chuyện không đâu:

- Này con, tại sao không đi thẳng như loài vật khác mà lại đi ngang như vậy?

Đứa con táo bạo trả lời:

- Mẹ đi trước đi, rồi con theo sau.

Lời khuyên: Nói thì dễ, làm mới khó.

099 Người Chăn Bò Và Con Sư Tử

Ngày kia, anh chăn bò phát giác ra mình mất một con bê, trong khi đang lùa vật ra đồng. Tìm khắp nơi mà không thấy, anh liền lại thần Zeus để cầu xin:

- Thưa ngài, xin ngài dẫn tôi đến gặp kẻ cắp. Tôi sẽ cúng cho ngài một con bê con.

Một lúc sau, anh đối diện với kẻ cắp trong một khu rừng rậm. Đó là một con sư tử. Nó đang cắn xé con bê quí của anh ta.

Bấy giờ, anh sợ hãi, giơ hai tay lên trời cầu khẩn:

- Hỡi thần Zeus! Tôi đã hứa với ngài một con bê con nếu gặp được kẻ trộm. Nhưng bây giờ tôi xin cúng một con bò mộng nếu ngài cứu tôi thoát khỏi tên trộm khủng khiếp đó.

Lời khuyên: Hãy lấy ân trả oán.

100 Bà Góa Và Con Gà Mái Đẻ

Có bà quả phụ kia, sống một mình ở miền quê, với con gà mái đẻ. Sáng nào, gà cũng đẻ cho bà một quả trứng nâu thật to để điểm tâm. Ngày kia, bà nghĩ: Nếu ta cho gà ăn nhiều hơn, ắt nó sẽ đẻ ra hai trứng.

Thế rồi bà cho gà ăn gấp đôi. Chẳng bao lâu, gà béo mập và sinh lười biếng, không đẻ nữa.

Lời khuyên: Mất chì lẫn chài.

101 Con Mèo Và Thần Aphrodite

Có con mèo kia say mê một người đàn ông và ước ao biến thành đàn bà để được gần gũi người yêu. Nó liền xin thần Aphrodite. Nữ thần thích ý định ấy, nên biến con mèo thành cô gái đẹp.

Trong đêm tân hôn, thần Aphrodite thử xem cô dâu còn tính mèo không, nên thả vô phòng một con chuột. Cô dâu quên hẳn mình là ai, và đang ở đâu, bật ra khỏi giường để đuổi theo anh chuột. Nữ thần tức giận biến nàng thành kiếp mèo như trước.

Tục ngữ: Cha mẹ sinh con, trời sinh tánh.

102 Rùa Và Chim Ó

Ngày xưa, con rùa không an phận thủ thừa như bây giờ. Nó ước ao được bay. Khi thấy loài chim vỗ cánh, nó nhủ thầm:

- Nếu ai đưa ta lên mây, ta bay sẽ không thua gì loài chim.

Một ngày kia, nó nói với con chim ó đang lượn trên đầu nó:

- Bạn là kẻ bay giỏi nhất trong các loài chim. Nếu bạn dạy tôi bay, tôi sẽ cho bạn tất cả kho tàng dưới đáy biển.

Chim ó trả lời:

- Rùa ơi! Bạn đang mơ mộng một điều thật phi lý. Trước hết, bạn không có cánh. Sau là, tạo hóa không muốn bạn bay.

Rùa cứ nài nỉ và hứa những món đồ quí. Cuối cùng chim ó nhận lời. Nó cặp con rùa lên tận mây xanh rồi thả rùa xuống. Con rùa đáng thương rơi xuống như chiếc lá khô, đập vào bờ đá, chết tan thây.

Lời khuyên: Mơ mộng nhưng không thả hồn theo mộng.

103 Ông Già Và Thần Chết

Có ông kia, già, còng lưng vì chồng chất tuổi đời nhiều vất vả. Ông chỉ biết đi nhặt củi trong rừng. Vừa thấp thểnh bước đi, ông vừa nghĩ đến những khó khăn mà ông đã trải qua. Rồi ông bắt đầu than thân trách phận. Rồi ông thất vọng. Quẳng bó củi xuống đất, ông ngồi rên rỉ:

- Tử thần hãy đến mà đem ta đi!

Tức thì, thần chết hiện đến, ghê sợ trong bộ xương người, trùm chiếc áo đen:

- Ông vừa gọi tôi phải không? Ông muốn gì?

Ông già trả lời:

- Chú làm ơn nâng bó củi lên vai hộ tôi.

Lời khuyên: Không ai muốn chết.

104 Sư Tử Và Cá Heo

Một hôm, sư tử đang đi chơi bên bờ biển, bỗng thấy chú cá heo tung tăng trên mặt nước. Sư tử rống to:

- Chào chú! Vinh dự cho tôi được gặp chú hôm nay. Đã từ lâu tôi muốn liên minh với chú. Tôi là loài thú, chú là loài ngư. Thật là thích hợp!

Cá heo trả lời:

- Đừng quá viển vông!....

Sau đó không lâu, sư tử đánh nhau với bò rừng cũng tại bờ biển đó. Bò rừng to con, nên không sợ sư tử. Sư tử gần kiệt sức, yêu cầu cá heo tiếp viện. Cá heo thì muốn giúp, nhưng không thể lên khỏi mặt nước. Cuối cùng, bò rừng bị thua. Sư tử trách cá heo:

- Chú là đồng minh yếu. Trong khi tôi suýt bỏ mạng mà chú chẳng lấy làm điều!

- Đừng trách tôi như vậy. Hãy trách ông trời kia. Tôi chỉ hùng mạnh dưới nước, nhưng bó tay trên bờ.

Lời khuyên: Không ai hoàn toàn.

105 Nhà Nông và Con Rắn Vô Ơn

Một hôm, mùa đông tới, ông nhà nông gặp con rắn đang chết cóng bên đường. Ông thương hại con vật, bắt bỏ vào túi áo. Khi rắn ấm lên, nó trở chứng ác độc, cắn chết người nhà nông.

Trong khi hấp hối ông lẩm bẩm:

- Chớ gì tôi đã tìm hiểu trước khi thương hại một con vật độc ác như vậy.

Lời khuyên: Đừng nuôi ong tay áo.

106 Mèo Và Lũ Chuột

Một hôm, mèo già yếu, không còn sức để săn chuột như thời còn trẻ. Nó ngồi ngoài nắng, tìm kế lừa chuột. Nó nghĩ:

- Mình sẽ đu lên nóc nhà. Chuột tưởng mình chết sẽ lại gần.

Thế rồi, con mèo trùm đầu vào gối rách, đu chân lên nóc nhà. Lũ chuột xì xào. Một con chuột già trong bọn nói:

- Các bạn phải tránh xa. Suốt đời tôi đã nhìn thấy rất nhiều bao gối. Nhưng chưa bao giờ tôi thấy bao gối dính liền với đầu mèo như thế này.

Rồi chuột già quay lại nói với con mèo đang rên rỉ vì đói:

- Hỡi mụ mèo xấu bụng! Nếu mụ thích, mụ cứ đánh đu như thế đến sáng. Còn chúng tôi, chúng tôi không thể đến gần hơn nữa được.

Lời khuyên: Kinh cung chi điểu.

107 Heracles Và Ploutos

Ngày xưa, ông Heracles được nuôi nấng ở núi Olympus từ nhỏ, nên ông có quyền ăn ngồi chung với các thần. Nhưng mỗi lần có tiệc, ông phải ra chào đón thực khách tử tế.

Một hôm, ông tiếp đón mọi người đúng như lễ nghi qui định, chỉ trừ có thần phú quí Ploutos. Khi ông thần này vào, Heracles giả vờ quay đi nơi khác như không biết. Thần Zeus ngạc nhiên thấy ông vô lễ, gọi ông ra ngoài hỏi tại sao.

Heracles trả lời:

- Khi còn sống dưới trần, tôi thấy Ploutos chỉ chơi với người đê tiện mà thôi.

Lời khuyên: Tiền là đầy tớ tốt, nhưng lại là ông chủ xấu.

108 Khỉ Và Lạc Đà

Một hôm, các loài thú mở đại hội. Con khỉ ra giữa hội trường làm trò cho thiên hạ xem. Đến ngay sư tử cũng quên mình là vua, cười lăn lóc trước bộ điệu kịch cỡm và nhăn nhó của nó. Chỉ có lạc đà, là tỏ vẻ chán chê cái trò múa rối của khỉ. Nó nói:

- Tôi chả thấy có gì là hay ho. Đối với tôi, nó có vẻ quê mùa sao ấy!

Các thú khác nghe thế la lên:

- Được rồi! Mời chị biểu diễn cho chúng tôi một màn, xem có khá hơn không!

Con lạc đà từ từ tiến lên hội trường, cố làm ra vẻ tếu. Nhưng càng diễu càng quê. Các thú khác la ó, tặng cho lạc đà hai cái bướu trên lưng, rồi đuổi vào sa mạc.

Lời khuyên: Một cái cười bằng mười thang thuốc.

109 Chim Ó Và Nhà Nông

Ngày xưa, người nhà nông kia thường trải lưới lên vườn bắp, để bẫy những con quạ đến ăn hạt giống mà ông mới gieo. Một hôm, chim ó đuổi bắt con chim bồ câu. Chẳng may, nó sa vào lưới. Khi ông nhà nông đến bắt, con ó nói:

- Thưa ông, tôi không có ý hại ông đâu. Tôi đang đuổi chim bồ câu, thì lỡ sa phải xuống đây.

Người nhà nông trả lời:

- Ừ, tao biết mày lỡ. Nhưng, mày phải nói cho tao nghe. Con chim bồ câu đã làm hại gì mày? Nếu không, tao sẽ xiết cổ mày cho biết.

Lời khuyên: Hại người, người hại mình.

110 Thỏ Rừng Và Các Bạn

Ngày xưa, thỏ thường ở trong rừng, có rất nhiều bạn. Một hôm, thỏ nghe có tiếng chó săn đến, tự nhủ:

- Tại sao một kẻ tiếng tăm lừng lẫy như ta lại phải chạy trốn một mình mỗi khi có biến.

Thế rồi, nó đến nhờ ngựa cõng đi trốn, ngựa trả lời:

- Cô thỏ ạ! Tôi muốn giúp cô hết sức, nhưng tiếc là ngay bây giờ tôi phải bận công việc của chủ. Nhưng mà, nhân vật nổi danh như cô, chắc không ai nỡ từ chối.

Thế là, thỏ đến gặp anh bò xin che chở. Anh bò trả lời:

- Bạn ơi! Cảm tình tôi với bạn lúc nào cũng đậm đà. Tôi lúc nào cũng sẵn sàng giúp đỡ. Nhưng ngay bây giờ, tôi có hẹn với một phu nhân. Hẹn lần khác. Mà này, thử hỏi anh dê xem sao?

Nhưng rồi dê cũng bận, cừu cũng có việc. Bê, heo, lừa cũng vậy. Ai cũng khẳng định về tình bằng hữu lâu bền với thỏ. Ai cũng tỏ ý muốn giúp. Nhưng tất cả đều cáo lỗi vì bận việc.

Ngay lúc đó, chó săn đến. Thỏ vội vàng vắt chân lên cổ, chạy bán sống bán chết, vừa đủ may mắn để thoát nạn.

Lời khuyên: Lắm mối tối nằm không.

111 Con Cáo Và Quả Nho

Một hôm, có con cáo kia vừa đói bụng vừa khát nước. Nó lẻn vào vườn nho để ăn trộm. Vườn nho đầy những trái bóng mọng, lủng lẳng trên giàn, nhưng lại quá cao. Cáo nhảy lên rớt xuống cả chục lần mà vẫn không bắt được một chùm thấp nhất. Cuối cùng, nó bước đi lẩm bẩm:

- Ai mà thèm những trái nho xanh lè đó. Chua lắm! Không chừng lại có cả sâu trong đó nữa.

Lời khuyên: Nói cho mát ruột.

112 Thanh Niên và Chim Én

Có người thanh niên kia, vừa hưởng được phần gia tài của cha để lại. Không đầy một năm, anh ta ăn chơi phung phí hết sạch. Ngày cuối cùng, anh ta lang thang ngoài đường.

Lúc bấy giờ là mùa đông nhưng vẫn còn hơi ấm vì có nắng suốt ngày. Một con én tự nhiên bay lượn vui vẻ trên không, tưởng như là mùa xuân. Chàng thanh niên thấy vậy nói:

- Hãy cứ coi như giờ là mùa xuân. Ta không cần quần len áo ấm làm gì.

Thế là chàng ta lại đem cầm bộ đồ trên người, lấy tiền đánh bài thua hết. Khi mặt trời khuất bóng, tuyết rơi lạnh lẽo. Con én gục chết bên đường. Nhìn thấy xác con chim, anh thanh niên run lẩy bẩy nói:

- Chỉ vì mày mà bây giờ tao phải lạnh lẽo khốn nạn như thế này.

Tục ngữ: Một con én không làm thành mùa xuân.

113 Cáo Và Con Dê

Một hôm, cáo kia lờ mờ đâm đầu xuống giếng sâu, không sao lên được. Bỗng nó nghe tiếng con dê lại gần uống nước. Dê thấy cáo dưới giếng, la to:

- Mày làm gì dưới đó vậy?

Cáo lanh ý trả lời:

- Bộ mi chưa nghe có hạn hán lớn lắm hay sao? Tao vừa nghe tin, vội nhảy xuống dưới này đây. Tao khuyên mày cũng nên xuống đây cho kíp. Nước mát lắm. Tao uống nhiều quá không đi được nữa.

Con dê không chịu suy nghĩ đắn đo, liền lao đầu xuống. Lập tức, cáo leo lên lưng dê thoát được lên bờ. Nó còn ngoảnh lại hét to vào tai con dê bất hạnh:

- Cho mày chừa! Lần sau nhớ suy nghĩ kỹ trước khi làm.

Lời khuyên: Đừng nghe lời kẻ mắc nạn.

114 Sư Tử Mẹ

Ngày xưa, các loài thú trong rừng thi nhau xem ai đẻ nhiều con. Có đứa xấu hổ, nhận mình chỉ sinh được hai. Có đứa lại kiêu hãnh vì mỗi lần sinh được cả tá. Cuối cùng, cả đám xúm lại hỏi con sư tử:

- Còn bà, mỗi lần bà sinh được mấy con?

Sư tử trả lời dõng dạc:

- Một thôi, nhưng là một chúa sơn lâm.

Lời khuyên: Bé hạt tiêu.

115 Lừa Và Chó Con

Một ông chủ kia có con lừa và con chó con. Con lừa bị buộc trong chuồng, ngày ngày chỉ được ăn cỏ khô. Nó an thân thủ phận, cho dù phải chở củi cả ngày và thỉnh thoảng phải xay lúa suốt đêm.

Đang khi đó, con chó được nô đùa cả ngày. Nó còn ve vãn ra chiều thương mến chủ lắm. Cho nên, ông chủ hài lòng và cho ngồi lên đùi. Một hôm con lừa thấy tủi thân tự nhủ:

- Nếu mình làm như con chó, chủ sẽ thương mình như vậy.

Nghĩ tới đó, con lừa phá chuồng chạy vào nhà ông chủ. Thấy ông đang ngồi ăn, con lừa chạy quanh bàn, hí to như ngựa, quất đuôi vun vút, cố gắng bắt chước điệu bộ chó con. Bàn ăn đổ tung toé, mà nó vẫn tiếp tục trò chơi lạ kỳ đó. Nó còn giơ chân cào cả lên mặt ông chủ.

Thấy nguy, đứa đầy tớ lôi con lừa ra ngoài, đánh cho một trận nên thân.

Lời khuyên: Bắt phong trần phải phong trần. (Nguyễn Du).

116 Cha Con Ông Xay Lúa

Một hôm, cha con ông xay lúa dắt lừa ra chợ đem bán. Đến quãng đường nọ, một đám con gái xầm xì:

- Coi kìa tụi bay. Họ ngu quá! Có lừa mà không biết leo lên mà cỡi.

Ông già nghe vậy, liền cho đứa con lên cỡi. Còn mình thì đi bộ. Đi được một quãng nữa, cha con ông xay lúa lại nghe một đám ông già bàn tán:

- Thời nay không ai kính trọng người già cả. Hãy nhìn thằng ranh con trên lưng lừa kia. Bảo nó bước xuống. Đồ lười! Để ông già được nghỉ ngơi cái thân về chiều của ông ấy chứ!

Người xay lúa bỏ con xuống rồi lên ngồi chỗ đứa con. Họ đi như vậy cho đến khi gặp một đám đàn bà đang chơi với bầy con nít. Mấy người đó la lên:

- Đẹp mặt chưa, già lười! Ông có thể ung dung được ư? Khi mà thằng bé con kia bước theo ông mệt nhọc như vậy.

Ông già xay lúa hiền lành nghe thế liền kéo thằng con lên ngồi sau ông. Khi hai cha con đến gần làng, một viên chức ra quát:

- Tôi phải báo cáo việc này lên cho quan huyện. Ai lại nhẫn tâm bắt con vật phải chở nặng nề như vậy. Các ngươi quê mùa, muốn khỏi vạ thì phải gánh con vật lên mà đi sang đường bên kia.

Cha con ông xay lúa liền cột chân lừa lại. Thọc gậy ngang mà gánh lên vai. Hai người đi vòng sang một cái cầu để vào làng. Thấy vậy, mọi người trong làng kéo nhau ra xem, vừa chế nhạo vừa cười to.

Con vật bị trói ngược đầu, cố giẫy dụa để thoát thân. Cuối cùng, cái gậy bị gẫy, con lừa rớt xuống sông chết đuối.

Lời khuyên: Đừng sống bằng dư luận.

117 Bò và Bê

Ngày xưa, có con bê nhỏ, không biết gồng gánh là gì, suốt ngày nhởn nhơ trong đồng cỏ. Một hôm, bê đến gần anh bò đang kéo cày. Cô nói nhỏ với anh bò đang lao động:

- Sao anh ngu quá vậy? Làm lụng chi vất vả cả ngày. Tại sao không hưởng thụ như tôi đây.

Anh bò già không nói, cứ tiếp tục làm việc. Chiều về, anh được tự do nghỉ ngơi. Lúc bấy giờ, anh mới ghé chơi bên đình, và thấy các thày tu đang sửa soạn tế lễ cô bê non.

Anh đến nói nhỏ với cô bê:

- Cô nghĩ sao về cuộc sống của cô? Phải biết tại sao cô lại được sung sướng như vậy chứ? Riêng tôi, tôi thích cái ách nặng nề hơn là con dao ác ôn.

Lời khuyên: Cười người chớ khá cười lâu.

118 Lừa Và Cào Cào

Một hôm, trời vào hạ, nắng ấm. Con lừa bỗng nghe tiếng cào cào kêu ran. Thấy hay, con lừa đến gần. Nó ước ao học lóm được bí quyết về âm nhạc. Lừa hỏi:

- Các bạn của tôi ơi. Các bạn ăn gì mà hát hay quá vậy?

- Chúng em chỉ ăn những hạt sương mai thôi.

Con lừa nghe vậy, bắt chước theo y lời. Sau một thời gian ngắn, con lừa gầy còm mà chết.

Lời khuyên: Có ai khôn mà không dại một lần.

119 Chuột Đồng Và Chuột Nhà

Một hôm, chuột nhà phiêu lưu đến nhà chuột đồng. Chị chuột đồng mời chị chuột nhà vô chơi:

- Chị đi đường có mệt không? Ở đồng quê dễ chịu lắm!

Chuột đồng dọn đồ ăn ra sân. Chúng ngồi giữa trời, có trăng thanh gió mát. Có cả tiếng chim kêu. Chúng ăn những miếng phó mát thơm và thịt kho ngọt dự trữ từ lâu. Sau đó, chúng ăn tráng miệng bằng những nhánh lúa còn tươi.

Chuột đồng niềm nở hết mực, nhưng chị chuột nhà khinh bỉ nhìn những món ăn nghèo nàn rồi nói:

- Chị ơi! Làm sao chị có thể sống cơ cực như thế này được. Chị không biết hạnh phúc là gì. Lúc nào chị cũng sống trong sự thèm khát triền miên. Đi theo tôi, tôi sẽ chỉ cho xem cuộc sống xa hoa ở thành phố. Chỉ hơi cô đơn một tí, nhưng đầy đủ các món ăn cao lương mĩ vị.

Chuột đồng thích sống nơi thiên nhiên, nhưng cũng tò mò đi chơi với chuột nhà. Tối hôm sau, chúng về tới thành phố. Tiệc tùng đã bày sẵn, chúng nhè nhẹ lên cầu thang, đi vào phòng ăn. Đèn nến sáng trưng. Chuột nhà lễ phép lên tiếng:

- Mời chị dùng tự nhiên.

Chuột đồng nhìn chỗ nào cũng thấy quần áo bóng bẩy và món ăn thơm phức. Nó tưởng mình mơ, bối rối không biết ăn món nào trước. Bánh, hạt, hay trái cây? Nó tự nghĩ:

- Đây là thiên đường. Tại sao suốt bấy lâu nay ta phải sống nơi đồng quê nghèo khó?

Nhưng kìa! Chưa kịp ăn hết miếng bánh thì đám gia nhân xua chó đi ra. Đám chuột nhà chạy tán loạn, tìm chỗ thoát thân. Chuột đồng lúc đó nói:

- Thôi chị ạ. Sống ở thành phố như này, thì em xin rút lui về an phận nơi đồng quê. Vì dù nghèo đói, nhưng được sống yên lành, còn hơn xa hoa trong lo sợ.

Lời khuyên: Nghèo mà vui.

120 Sư Tử Và Đàn Bò

Ngày xưa, có con sư tử thường rình mồi ở một đồng cỏ nọ. Trong đồng cỏ có ba con bò, cùng ăn cỏ với nhau. Sư tử cố dụ một con tách riêng ra để bắt, nhưng không thành công.

Cuối cùng, nó tấn công trực tiếp, nhưng lúc nào ba con bò cũng chụm lại thành một vòng tròn. Tấn công phía nào, sư tử cũng trúng phải sừng một con.

Bấy giờ, sư tử tìm ra một kế. Nó bắt đầu nói xấu con bò này với con bò kia. Thế là, cả ba không tin nhau nữa. Con này xa lánh con nọ, mỗi con mỗi nơi. Sau đó, sư tử liền đến vồ từng con một.

Lời khuyên: Chia rẽ thì chết.

121 Ngựa Và Nai

Có một ngày kia, ngựa và nai cãi nhau rất gay trong rừng. Con ngựa đến xin anh thợ săn đứng về phe mình. Anh thợ săn đồng ý, nói:

- Nếu tao giúp mày phạt con nai, mày phải để tao cương mày lại và đặt cái yên lên lưng mày, chịu không?

Con ngựa chấp nhận điều kiện và được cương yên chặt chẽ. Sau đó, anh thợ săn nhảy lên lưng ngựa, đuổi theo nai. Khi trở về, ngựa nói với anh thợ săn:

- Bây giờ thì xin ông làm ơn bỏ cương và yên ra. Tôi không yêu cầu ông giúp nữa.

Anh thợ săn trả lời:

- Không được! Tao đang điều khiển mày. Từ nay trở đi, mày sẽ mãi mãi là nô lệ của con người.

Lời khuyên: Tự do quý hơn sự trả thù.

122 Cáo Và Heo Chuồng

Một hôm, con cáo vô ý để kẹt đuôi vào bụi rậm. Chưa bao giờ muỗi đến chích vào lưng cáo nhiều như hôm đó. Heo rừng may mắn đi chơi ngang qua, động lòng thương con cáo. Heo hỏi:

- Bạn khổ lắm phải không? Bạn có muốn tôi đuổi quân khát máu đi không?

Cáo trả lời:

- Cám ơn anh. Xin anh đừng làm phiền chúng.

Heo ngạc nhiên:

- Tại sao không?

Cáo đau khổ:

- Anh thấy đó! Những con muỗi này đã chích đầy bụng rồi. Nếu anh đuổi chúng đi, những con muỗi khác sẽ đến làm thịt tôi nhiều hơn.

Lời khuyên: Kẻ cắp xài sang.

123 Heracles Và Athena

Một hôm, Heracles đi qua một con đường hẹp. Anh chàng thấy một trái táo lạ chắn lối. Hắn giẫm lên. Tức thì quả táo to lên gấp hai. Anh chàng lại giẫm cả hai chân lên, rồi lấy côn ra đập. Vật quái dị lại càng phình ra to hơn, chắn hết cả đường đi.

Heracles quẳng cây côn đứng nhìn. Nàng Athena thấy vậy, bảo em:

- Đi giang ra. Đừng động tới con ma cãi vả và bất bình đó. Nếu em không động đến nó, nó không hại được ai. Nhưng khi em cố diệt nó, nó lại sinh sản ra nhiều.

Lời khuyên: Tốt hơn hết là không bao giờ tranh luận.

124 Người Quý Tộc Sói Đầu

Có người quí tộc kia, soi gương thấy mình đã già. Đầu bị sói. Không còn những sợi tóc óng ả như ngày xưa nữa. Ông liền đi mua một bộ tóc giả đội lên, để che dấu tuổi già.

Một hôm, ông đi săn với một đám bạn. Trên đỉnh đầu có một bộ tóc mới. Ông trông trẻ hẳn ra. Thình lình, một cơn gió mạnh thổi tới. Bộ tóc bay đi mất chỉ còn lại cái đầu hói nhẵn thín. Các bạn trông thấy, cười tủm tỉm.

Nhà quý tộc lúc ấy cười to hơn các bạn khác, nói:

- Tôi sẽ không bao giờ đội tóc của người khác, khi mà chính mái tóc của tôi cũng biết bay.

Lời khuyên: Dùng lời đúng lúc.

125 Nhà Nông và Con Rắn

Một hôm, con rắn độc kia cắn chết đứa con của ông nhà nông. Ông vừa buồn vừa giận dữ. Ông xách rìu đến ngồi chờ ngoài cửa hang rắn. Khi rắn lú đầu ra, ông nhà nông bổ rìu xuống. Phập! Nhưng cái rìu đánh hụt. Cục đá trước cửa hang bể ra làm đôi.

Người nhà nông nghĩ lại:

- Thôi thì làm lành với con rắn, chắc là hay hơn.

Nhưng rắn nói:

- Chúng ta không thể trở thành bạn hữu được nữa. Bởi vì, trước mặt tôi là hòn đá bị vỡ. Trước mặt ông là nấm mộ thằng con. Đó là dấu vết của sự căm thù.

Lời khuyên: Gương vỡ sao lành.

126 Ngỗng Đẻ Trứng Vàng

Ngày xưa, có anh nông dân đến ổ ngỗng xem có trứng chưa. Anh ngạc nhiên hết sức. Thay vì trứng thường, hôm nay quả trứng lại bằng vàng. Cầm lấy quả trứng, anh vội vàng chạy về khoe với vợ.

Từ đó trở đi, ngày nào ngỗng cũng đẻ trứng vàng ròng. Anh nông dân được giàu lại trở thành tham lam. Anh ta nghĩ:

- Nếu ta mổ bụng ngỗng ra, ta sẽ được cả kho tàng ngay lập tức.

Thế rồi, anh phanh bụng con vật ra. Anh ta thất vọng vô cùng, vì chẳng có gì trong bụng ngỗng cả.

Tục ngữ: Tham thì thâm.

127 Thỏ Rừng và Chó Săn

Một hôm, chó săn đi săn một mình trong rừng. Nó lừa cho thỏ chạy ra khỏi bụi rậm, rồi đuổi theo. Thỏ hoảng sợ, ba chân bốn cẳng chạy dài, rồi biến mất. Chó săn tức tối trở về bị thằng chăn dê lại gần chọc quê:

- Thật là xấu hổ. Con thỏ chỉ bé bằng nắm tay mà không bắt được.

Chó săn trả lời:

- Ông quên hay sao. Tôi chỉ đi tìm một bữa ăn. Còn con thỏ kia phải chạy bán sống bán chết để giữ lấy mạng sống của nó.

Lời khuyên: Nhu cầu là khí giới mạnh.

128 Chó Nhà Và Chó Sói

Một hôm, chó sói nhịn đói đã lâu, chỉ còn da bọc xương. Đêm đó trăng vàng, nó đi lang thang và gặp được một con chó nhà bầu bĩnh. Chó sói xã giao hỏi:

- Thưa bạn, tại sao bạn vui vẻ được cả ngày và lông bạn quá mịn màng như vậy? Cứ như tôi, cố gắng mấy cũng ít khi nào đủ no.

Chó nhà đáp:

- Tội nghiệp anh. Nhưng, bởi vì anh sống cuộc đời quá phóng túng. Tại sao anh không tập làm việc cần mẫn như tôi?

- Có chứ. Tôi sẽ làm việc thật cần mẫn nếu tôi được việc như bạn.

- Dễ ợt! Để tôi đưa anh về nhà giữ trộm cho chủ tôi.

- Tôi rất hân hạnh, nếu được như vậy. Chứ sống trong rừng, lúc nào tôi cũng phải lo âu. Không còn gì quí bằng có được một mái nhà che mưa che nắng và bụng lúc nào cũng đủ no.

Chó nhà liền dắt chó sói về nhà. Trên đường về, chó sói thấy một vết sẹo to trên cổ chú chó nhà, liền tò mò hỏi thăm.

Chó nhà trả lời:

- Ồ, có gì lạ đâu! Có lẽ tại cái vòng cổ hơi chật chút xíu đó mà.

Chó sói ngạc nhiên:

- Cái vòng! Bạn nói sao? Bạn muốn nói là bạn không được tự do rong chơi như ý thích phải không?

Chó nhà trả lời:

- Tại sao lại không được tự do? Chủ nghĩ tôi hơi ác ban ngày nên thường xích tôi lại, nhưng ban đêm tôi được thả ra mà. Thế cũng tiện lợi cho mọi người. Ngày tôi ngủ no, đêm lại tinh mắt. Trong nhà ai cũng thương tôi. Chủ cho tôi ăn đồ trên bàn còn dư. Đầy tớ

ném cho tôi đồ ăn trong bếp.... Kìa, anh đi đâu đấy?

Chó sói quay đầu vô rừng, nói to:

- Chúc bạn ngủ ngon. Bạn được tiếp đón vào cái vòng bạn chọn. Còn tôi, tôi thích tự do hơn bơ sữa.

Lời khuyên: Dù nghèo nhưng tự do.

129 Bóng Con Lừa

Ngày kia, có anh thanh niên mướn lừa đi từ Athens đến Megara. Giữa hè, trời nóng bỏng, anh thanh niên mồ hôi nhễ nhại xuống lừa, nghỉ dưới bóng nó. Người đánh lừa cũng chen vào, đòi ngồi dưới bóng mát. Con người bình đẳng mà! Nhưng anh thanh niên cãi lại:

- Chứ tôi không mướn lừa để đi suốt cuộc hành trình đó sao?

- Đúng vậy. Anh chỉ mướn con lừa chứ đâu mướn bóng của nó.

Đang khi hai người to tiếng cãi vả, thì con lừa cao chân chạy biến vào sa mạc.

Lời khuyên: Đừng để bất đồng nhỏ làm hỏng đại sự.

130 Bà Già Và Tớ Gái

Có bà già kia nuôi hai đứa tớ gái trong nhà. Hai đứa ngủ chung trên gác. Sáng nào cũng vậy, gà vừa gáy là bà già đánh thức chúng dậy. Hai đứa gái không thích dậy sớm. Chúng cầu cho gà câm họng lại hay ngủ quên khuấy đi.

Một hôm, gà lâm bệnh, không gáy được nữa. Bà già không biết giờ, cứ nửa đêm đã lò mò cầm đèn lên gác đánh thức hai đứa.

Lời khuyên: Bất thường chưa hẳn là may.

131 Chim Sơn Ca Và Đàn Con Nhỏ

Ngày xưa, chim sơn ca làm tổ và đẻ con trong một đồng lúa. Ngày ngày, chim mẹ đi tìm mồi. Khi lúa chín, chim mẹ biết thế nào thợ gặt cũng đến. Nó dặn các con phải tường trình lại mọi điều nghe được. Một hôm, khi chim mẹ đi vắng, ông chủ ruộng đến xem lúa, rồi gọi thằng con lại nói:

- Lúa chín rồi. Con đi gọi hàng xóm, ngày mai giúp ta gặt.

Khi chim mẹ trở về, các con nó sợ hãi bảo mẹ đưa chúng đi nơi khác. Chim mẹ trả lời ngay:

- Nếu chủ ruộng chờ hàng xóm, ngày mai sẽ chưa gặt đâu. Yên chí! Chúng ta chưa phải nguy hiểm.

Hôm sau ấm hơn. Ông chủ lại ra ruộng. Lúa đã chín. Ông gọi đứa con:

- Không chờ được nữa! Không hàng xóm, thì ta phải gọi họ hàng đến giúp vậy. Chạy đến nhà các bác các cô. Xin họ ra đây ngay sáng mai.

Đàn chim nhỏ sợ hãi, kể lại cho mẹ nghe lời ông chủ ruộng. Chim mẹ trả lời:

- Nếu chỉ có thế, thì các con đừng sợ. Bởi vì, bà con cũng có lúa phải gặt. Mẹ muốn các con cẩn thận ngày mai xem ông chủ nói gì.

Ngày hôm sau, ông chủ ra xem ruộng. Lúa đã gần rụng mà không ai đến giúp. Ông nói với đứa con:

- Chúng ta không thể chờ hàng xóm hay họ hàng được. Ngày mai, cha con ta ra đây sớm để gặt.

Khi đàn con nói vậy, chim mẹ la lên:

- Nhà chúng ta sắp bị phá rồi. Phải đi ngay!

Thế là, mẹ con chim sơn ca dời nhà đi chỗ khác. Y như lời chim mẹ nói, hôm sau, hai cha con ông chủ, tay hái tay liềm, ra đồng cắt lúa.

Lời khuyên: Không ai lo cho ta bằng chính ta.

132 Chồn, Lừa Và Sư Tử

Một hôm, chồn, lừa, và sư tử đi săn chung. Sau một ngày thật hào hứng, chúng giết được rất nhiều thú rừng đem về. Lúc bấy giờ, cả ba đều đói bụng. Đặc biệt, sư tử háu đói hơn cả. Nó rống to với con lừa:

- Anh lừa này, hãy chia mớ đồ ăn này ra để chúng ta còn dùng bữa. Tôi đói lắm rồi!

Con lừa công minh chia mồi ra làm ba phần đều nhau. Sư tử vồ lấy con lừa, rống to, rồi xé ra từng mảnh. Sư tử lại nói với con chồn:

- Nào. Bây giờ xem mày có biết chia công bình hay không!

Liếc nhìn cái xác tan tành của con lừa khốn nạn, con chồn không nói một lời. Nó chỉ cắn một mồm đầy, còn thì chia lại tất cả cho chúa sơn lâm. Sư tử gật gù, đắc ý:

- Mày chia rất là công bình. Ai dậy mày chia khéo như vậy?

Con chồn trả lời:

- Nếu tôi cần một bài học, thì chỉ nhìn cái xác vô hồn của con lừa xấu số kia.

Lời khuyên: Luật của kẻ mạnh bao giờ cũng thắng.

133 Ếch Và Bò

Ngày xưa, có một đàn ếch con đi xa, học được nhiều kinh nghiệm nơi đồng lầy. Khi về, chúng đua nhau kể chuyện lại cho người cha nghe. Một đứa hổn hển:

- Thưa cha, chúng con thấy một quái vật khủng khiếp. Nó to vĩ đại, có sừng, đuôi dài, móng cong vuốt.

Ếch cha trả lời:

- Các con ạ. Đó chẳng phải là quái vật gì đâu, mà là con bò. Nó cũng chẳng to lớn quá mức như các con kể. Nếu cha vận nội công thì cha cũng có thể to lớn bằng nó. Đây, hãy nhìn coi. Nó có to bằng cha bây giờ không?

Đàn ếch la lên:

- Ô kìa. To hơn nhiều!

Ếch cha lấy hơi thêm nữa, rồi hỏi xem đã to bằng con bò chưa. Đàn ếch lau chau:

- Cha ơi. Con bò vẫn còn to hơn nhiều lắm. Cha có phồng lên vỡ bụng cũng chưa chắc to bằng quái vật ngoài đồng đâu!

Bực mình vì các con dám khinh tài sức của mình, ếch già cố gồng thêm nữa. Nó hít, hít, ..., rồi phồng, phồng, ..., phồng lên cho đến khi nghe một tiếng 'bốp!' Ếch già vỡ bụng chết tươi.

Lời khuyên: Tự cao đưa tới thất bại.

134 Nhà Nông Và Chim Sơn Ca

Một hôm, sau khi làm việc mệt nhọc, ông nông phu lên giường ngủ sớm. Ông không thể chợp mắt được, vì tiếng hót quá thánh thót của một con chim sơn ca. Vì mê tiếng hót, hôm sau ông làm bẫy và bắt được con chim. Ông nói:

- Ôi đẹp đẽ chừng nào! Tao sẽ làm lồng cho mày. Rồi mỗi đêm, mày sẽ hót cho tao nghe.

Nhưng chim sơn ca trả lời:

- Cả họ nhà chim sơn ca chúng tôi không khi nào hót trong lồng. Nếu ông nhốt tôi, tôi sẽ ốm đau mà chết. Còn ông, ông sẽ không bao giờ được nghe tiếng hót của tôi nữa.

Người nông phu trả lời:

- Nếu vậy, tao sẽ nướng mày. Rồi bỏ vào bánh mì, ăn lại càng ngon. Tao vẫn thường nghe, bánh mì thịt chim nướng là món ăn tuyệt cú mèo.

Chim sơn ca nài nỉ:

- Ông ơi, đừng giết tôi. Nếu ông tha tôi ra, tôi sẽ tiết lộ cho ông ba điều chân thật. Ba điều này còn có giá trị hơn ngàn lần cơ thể còm ốm của tôi nữa.

Nghe vậy, ông nhà nông thả con chim ra. Nó bay đi, đậu trên một cành cây thật cao. Người nhà nông gọi to:

- Khoan đã! Ba điều chân thật mày đã hứa với tao là gì?

Sơn ca lanh lảnh một vài cung vui mừng rồi nói:

- Thứ nhất, không bao giờ tin vào lời hứa của kẻ bị bắt. Thứ hai, giữ lấy cái mình đang có. Và cuối cùng, không bao giờ buồn phiền về cái đã mất đi vĩnh viễn.

Lời khuyên: Dại khôn không quá ba lần.

135 Hàng Rào Và Vườn Nho

Có ông già khôn ngoan kia qua đời. Ông để lại cho người con trai độc nhất còn rất trẻ của ông một vườn nho. Sau khi chôn cất cha xong, anh con trai ra lệnh phá bỏ hàng rào chung quanh vườn nho. Đầy tớ khuyên mấy, anh cũng không nghe, lại còn nói:

- Tại sao lại không nhổ hết nó lên? Nó có sinh hoa quả gì đâu? Chỉ lấn đất, hại vườn. Hãy cắt hết, phơi khô, đốt làm phân.

Sau khi mất hàng rào, vườn nho bị bỏ ngỏ. Cả người lẫn thú đến quấy phá. Không bao lâu, vườn nho bị trơ trụi, tàn ối. Bấy giờ, anh chủ vườn trẻ tuổi mới học được bài học muộn màng.

Lời khuyên: Ra đường hỏi già, về nhà hỏi trẻ.

136 Chim Ó Bị Tỉa Cánh Và Con Cáo

Một hôm, có người bắt được con chim ó. Ông tỉa cánh nó rồi thả nó vào sống chung với đàn gà vịt. Con ó nhục nhã, buồn phiền như ông vua bị xiềng xích. Nó không ăn uống chi được.

Một ngày nọ, có người khách đến chơi mua đem về. Ông nhổ hết những chiếc lông gẫy, thoa dầu vào vết thương. Chẳng bao lâu, lông vũ mọc lên, chim ó khỏe mạnh lại như trước. Nó săn thỏ về cho người chủ mới. Con cáo thấy vậy, nói với nó:

- Mày phải cống lễ cả cho người chủ trước nữa, chứ không phải chỉ ông chủ thứ hai mà thôi, vì ông sau tốt bụng sẽ không bao giờ hại mày. Còn ông trước rất nguy hiểm, mày phải khéo mà nịnh ông ta.

Lời khuyên: Dĩ độc trị độc.

137 Chim Ó Và Bọ Rày

Một hôm, con thỏ bị chim ó đuổi bắt. Nó chạy đến núp trong tổ của con bọ rày. Bọ rày ra đón đường chim ó và yêu cầu ngưng ngay, không được phá luật chốn tôn nghiêm. Nhưng chim ó giận dữ, gạt bọ rày ra, rồi chụp lấy thỏ mà lôi đi.

Khi chim ó bay đi, bọ rày bay theo để xem tổ chim ó ở đâu. Thế rồi, khi chim ó đi vắng, bọ rày đến lăn hết trứng xuống cho vỡ. Chim ó về nhà thấy vậy, rất tức giận. Nó làm tổ nơi khác cao hơn, nhưng trứng vẫn rơi xuống đất, bể nát.

Lúc bấy giờ, chim ó tuyệt vọng. Nó đến gặp thần Jupiter, biếu trứng tươi, xin thần che chở. Bọ rày không chịu thua, ôm một hòn đất tròn bỏ lên áo thần Jupiter. Khi đứng lên phủi, ngài vô tình làm rớt quà biếu. Một lần nữa, trứng lại vỡ tan dưới đất.

Dù biết bọ rày có lý, nhưng thần Jupiter cũng cố dàn hòa, vì sợ chim ó bị tuyệt chủng. Nhưng bọ rày nhất định không chịu.

Cuối cùng, thần Jupiter bắt buộc phải đổi mùa sinh nở của chim ó vào lúc cả họ hàng nhà bọ rày đi nghỉ hè, thế mới yên.

Lời khuyên: Đừng khinh thường kẻ yếu.

138 Chó Sói Và Cò

Có con chó sói kia, bị mắc xương trong cổ họng, chạy quanh tìm bạn giúp đỡ. Nó gặp con cò, xin cò làm ơn gắp hộ xương ra rồi nó sẽ đền ơn xứng đáng.

Con cò có mỏ dài, thò vào miệng chó sói, cặp cái xương ra. Xong rồi, nó đòi tiền công. Bấy giờ, chó sói mới quát:

- Cái gì nữa? Tao tha chết cho mày, chưa đủ sao mà còn đòi tiền thưởng.

Lời khuyên: Vô ơn mất bạn.

139 Gió Và Mặt Trời

Một hôm, gió và mặt trời cãi nhau. Ai cũng bảo mình có thế mạnh hơn. Họ cãi nhau quyết liệt, không ai nhường ai. Bỗng một khách bộ hành đi qua, mặt trời nói:

- Đây là cơ hội để thử xem ai mạnh hơn ai. Người nào làm cho khách bộ hành cởi áo ra, sẽ là kẻ mạnh hơn. Để công bình, tôi nhường cho anh ra tay trước.

Nói xong, mặt trời ẩn vào mây. Gió thổi từng cơn lạnh thấu xương. Nhưng gió càng thổi mạnh, người bộ hành càng quấn áo vào chặt hơn. Cuối cùng, gió tức mình bỏ cuộc.

Sau đó, mặt trời bước ra khỏi mây và chiếu những tia nắng chang chang xuống người bộ hành. Mới đầu, người khách cảm khoái hơi ấm nồng nàn của mặt trời. Rồi mỗi lúc một nóng thêm, ông cởi áo ra. Ban đầu, chỉ áo khoác, nhưng sau đến cả áo lót ông cũng cởi tung ra. Cuối cùng, ông ngồi xuống gốc cây mà quạt phành phạch....

Thế là, mặt trời thắng cuộc và được tôn lên là kẻ mạnh nhất.

Lời khuyên: Nhu thắng cương, nhược thắng cường.

140 Con Nai Bên Hồ

Một hôm, cô nai kia đứng bên mặt hồ để soi gương. Cô ngắm ngía thật lâu rồi tự nhủ:

- Ngạc của ta đẹp đẽ thế kia, mà sao chân ta xấu và yếu ớt như vậy?

Vừa nghĩ đến đó, một mũi tên xoẹt ngang tai. Cô nai tơ cao chân chạy như bay vào rừng. Sau khi thoát nạn, nai vui mừng tung tăng vào chơi bụi rậm gần đó. Ngạc của cô quấn lấy cành cây không sao gỡ ra được. Tức thì, một mũi tên khác vụt tới cắm phập vào ngực, làm cô đau đớn.

Con nai vừa giẫy dụa vừa ân hận:

- Ta đã coi thường đôi chân xấu xí. Nhưng chính đôi chân đó đã cứu ta thoát nạn. Còn đôi ngạc đẹp đẽ mà ta yêu thích, nay đã dẫn ta vào chỗ chết.

Lời khuyên: Bả vinh hoa thường dẫn đến thất bại.

141 Ông Thiên Văn

Có người kia quen thói đi dạo ban đêm để quan sát các vì sao ở trên trời. Một đêm nọ, ông ra ngoại ô, vừa đi vừa nhìn lên trời, nên sẩy chân rơi xuống giếng. Người đi đường nghe tiếng kêu cứu, nói:

- Ông thấu đáo những chuyện trên trời, mà không nhìn thấy những điều dưới gót chân.

Lời khuyên: Đừng khinh điều nhỏ mọn.

142 Người Cha Và Hai Cô Con Gái

Một người kia có hai cô con gái. Ông gả một cô cho anh làm vườn, và một cô cho người thợ gốm. Sau đám cưới, họ dắt nhau ra ở riêng. Mùa xuân năm sau, người cha đi thăm hai con. Ông đến thăm anh làm vườn, rồi hỏi:

- Các con ở đây làm ăn thế nào?

Người con gái trả lời:

- Con ở đây có đầy đủ mọi thứ. Duy có một điều lúc nào chúng con cũng mong chờ. Đó là mưa. Xin cha cầu mưa xuống để cây cối được xanh tươi.

Sau đó, người cha đến thăm người con thứ hai, cũng hỏi chuyện làm ăn. Người con gái thứ hai trả lời:

- Ở đây chúng con chẳng thiếu thốn chi, nhưng lúc nào cũng mong có nắng để chai lọ mau khô.

Ông già bỗng xìu mặt. Giọng ông buồn:

- Chị con thì mong mưa. Con thì mong nắng. Cha biết thế nào để cầu trời phù hộ chúng con.

Lời khuyên: Được bên phủ, thua bên huyện.

143 Cái Đèn Cỏ

Ngày xưa, dân chúng các nơi thường thắp đèn có tim làm bằng ruột một loài cỏ mềm. Vì thế, đèn cũng biết nói. Có cái đèn kia, vì được châm đầy dầu nên khoác lác trước đám đông quan khách rằng:

- Tôi có thể bùng lên, sáng hơn cả mặt trời, mặt trăng, và các vì sao.

Ngay lúc đó, một luồng gió thổi mạnh, dập tắt ngọn đèn. Quản gia vội đến thắp lại rồi nói:

- Đèn cỏ này! Nghe đây. Đừng kiêu căng nữa. Có ngọn gió nào dập tắt được mặt trời hay mặt trăng đâu?

Lời khuyên: Biết thì sống.

144 Người Mù Và Con Chó Con

Ngày xưa, có một người mù khoe có tài đặc biệt. Ông chỉ cần đặt tay lên con vật là biết được nó là con gì. Để thử ông, một hôm, người ta dắt đến một con sói con. Ông ta cẩn thận rờ rẫm khắp mình con thú. Cuối cùng, ông vẫn còn nghi ngờ nên nói:

- Tôi chưa chắc cha nó là chó nhà hay chó sói, nhưng tôi xin quả quyết là không thể thả nó ở chung với đàn cừu được.

Ca dao: Sinh con rồi mới sinh cha. Sinh cháu trong nhà rồi mới sinh ông.

145 Sư Tử Già Và Con Cáo

Ngày xưa, có một con sư tử già rồi. Nó không thể săn mồi được nữa nên giả bộ bịnh để rình bắt những con vật ngu si. Nó nằm rên trước cửa hang. Thú rừng nào đi qua, ghé lại thăm hỏi, đều bị phanh thây xé thịt.

Một hôm, con cáo từ xa nghe tiếng sư tử rên rỉ. Nó chạy lại, ngồi trước cửa hang rồi nói:

- Ông bị bịnh hả?

Sư tử trả lời:

- Ừ, tôi đang bị bịnh và cô đơn lắm. Mời chú vào chơi nghỉ chân.

Cáo nói:

- Rất hân hạnh! Nhưng tôi thấy chung quanh đây quá nhiều vết chân. Như vậy là ông đã có nhiều khách lắm rồi. Ơ mà, sao toàn vết chân đi vào mà không thấy vết chân đi ra. Nếu họ chưa ra, thì tôi xin chờ ở ngoài không dám vào làm chật nhà ông.

Sư tử không trả lời. Con cáo cười to rồi bước đi.

Tục ngữ: Vỏ quít dầy có móng tay nhọn.

146 Khỉ Và Con Mèo

Ngày xưa, khỉ và mèo là bạn thân thiết, sống chung một nhà. Một hôm, khỉ ngồi bên bếp lửa, nhìn những hạt sồi nướng thơm phức. Nó nói to với mèo:

- Cô ơi! Những hạt sồi kia thơm quá. Tôi nghe nói cô là người có tài. Có lẽ, giỏi hơn cả tôi. Cô thử bốc ra vài hột để chúng mình chia nhau.

Từ trước tới nay, mèo chưa bao giờ bỏ tay vào lửa. Hôm nay được nịnh, mèo ra oai, giương móng ra cào mấy hạt sồi. Mèo bị phỏng cả tay chân mới khều ra được ba hột. Khỉ vồ lấy chạy đi mất....

Vừa lúc đó, cô bé con bà chủ thấy vậy quát to:

- Đồ mất dậy!

Con mèo ngồi liếm những vết bỏng, nói một mình:

- Đồ khỉ! Lần sau đừng hòng tao làm cái gì cho mày nữa.

Lời khuyên: Mất ngựa mới lo làm chuồng.

147 Quạ Mặc Lông Giả

Một hôm, quạ bay qua vườn chim công. Thấy những chiếc lông đẹp nằm vương vãi dưới đất, quạ lượm về, rồi nói rằng:

- Ta mà mặc những chiếc lông này vào, sẽ đẹp giống công.

Thế là, quạ bắt đầu cắm lông dài vào đuôi, lông ngắn lên đầu. Nó bay đi khoe với chúng bạn và cả đàn chim sẻ nữa. Nó đi nghênh ngang, không thèm nhìn và nói chuyện với ai.

Sau đó, nó đến chơi nhà công. Thấy quạ giả dạng mình, những con công tức giận đến vặt lông đi hết. Chẳng mấy chốc, quạ xơ xác, trụi cả lông của chính nó.

May mắn thoát nạn, quạ lấm lét đi tìm các bạn láng giềng. Nhớ lời khoe khoang lúc trước của quạ, các bạn và chim sẻ không thèm chơi với quạ nữa.

Lời khuyên: Con vua nhớ mặt làm vua.

148 Chó Sói Và Dê

Một hôm, chó sói thấy dê lững thững một mình trên bờ đá cao. Nó lên giọng tội nghiệp, gọi to:

- Mày không sợ chóng mặt rồi ngã xuống vỡ đầu hả?

Nhưng con dê vẫn gặm cỏ tỉnh bơ. Chó sói doạ:

- Trên đó sắp sửa có bão lớn. Chỗ đâu mày núp?

Nhưng con dê vẫn ung dung, liếm láp những ngọn cỏ tươi. Chó sói hét to hơn:

- Ngoài ra, tao cam đoan với mày. Cỏ dưới này tươi và thơm hơn.

Con dê thản nhiên trả lời:

- Bạn ơi! Bạn nên biết rằng, đây là bữa ăn của tôi, việc gì mà bạn phải bận tâm.

Lời khuyên: Coi chừng những kẻ chăm sóc bạn quá chu đáo.

149 Người Bị Chó Cắn

Có anh kia bị chó dại cắn vào chân. Anh đi khắp nơi để tìm thầy chạy chữa. Có một người qua đường chỉ mẹo cho anh:

- Chú về nhà lấy bánh mì, chùi máu chỗ vết thương, rồi đem cho con chó dại đó ăn, thì vết thương sẽ mau lành.

Anh bị chó cắn trả lời:

- Nếu tôi làm như vậy, thì các con chó khác trong làng sẽ noi gương, ra đớp tôi mỗi con một miếng nữa.

Lời khuyên: Đừng xúi trẻ con ăn cứt gà.

150 Thợ Săn Và Chim Đa Đa

Một hôm, có người thợ săn kia đánh lưới được một con chim đa đa. Khi ông đến gần, con chim kêu thảm thiết:

- Thưa ông, xin ông tha cho tôi. Khi được tự do rồi, tôi hứa sẽ làm mồi gọi những con chim đa đa khác vào lưới cho ông.

Người thợ săn trả lời:

- Tao có cho mày tự do hay không là quyền của tao. Nhưng tao nói cho mày biết, đứa nào có ý phản bội bạn bè vô tội để cứu lấy bản thân khốn nạn của mình thì đáng chết hơn bội phần.

Lời khuyên: Người phản phúc đê hèn.

151 Chồn và mèo

Một hôm, con chồn khoe với con mèo về tài lanh lẹ của mình. Nó vỗ ngực:

- Tao có cả một túi xảo thuật, ít nhất là một trăm cách để tránh né loài chó săn.

Mèo trả lời:

- Tuyệt! Tao chỉ có mỗi một cách thôi, lúc nào cũng xài có vậy thôi. Hay mày dạy tao vài đường nữa coi.

Chồn nói:

- Ừ, thỉnh thoảng khi rảnh rỗi, tao sẽ chỉ cho mày vài đường.

Ngay lúc đó, một đàn chó săn tiến đến. Nhanh như cắt, mèo phóng lên cây, biến vào bụi rậm, rồi nói vọng xuống:

- Đấy là xảo thuật của tao. Còn ngón nghề của mày đâu?

Con chồn ngồi xuống, suy nghĩ xem nên dùng đòn số mấy. Chó săn mỗi lúc một gần. Chồn không còn thời giờ để suy nghĩ nữa. Nó vắt giò lên cổ chạy, nhưng không kịp. Chó săn đến chụp được con mồi và cả túi xảo thuật của nó.

Nhất nghệ tinh, nhất thân vinh

152 Sư tử và ba anh cố vấn

Ngày xưa, sư tử rất tức giận khi nghe tiếng đồn rằng: hơi thở nó hôi hám. Sau khi rống lên một tiếng kinh thiên động địa, nó triệu tập ba anh cố vấn đến. Sư tử há miệng ra, hỏi anh thứ nhất:

- Cừu này, mày ngửi xem hơi tao có hôi gì không?

Cừu ngay thật, ngửi sao nói vậy, liền bị sư tử cắn một phát vỡ đầu. Sau đó, sư tử gọi chó sói tới, cũng hỏi y như vậy. Chó sói run sợ, nhìn xác đồng bọn rồi trả lời:

- Bẩm quan lớn, hơi thở ngài thơm như bông huệ bên suối.

Chó sói chưa nói xong, sư tử xé xác đứa nịnh bợ ngay tại chỗ. Cuối cùng, sư tử gọi cáo già đến để thỉnh vấn. Cáo già ho sặc sụa, rồi thều thào:

- Thưa ngài, hôm nay tôi bị cảm nặng, không thể ngửi được mùi gì! Cho tôi hẹn hôm khác.

Im lặng là vàng

153 Mercury và ông điêu khắc gia

Một hôm, thần Mercury đi dạo quanh núi Olympus để dò xét, xem loài người còn kính trọng mình nữa không. Mercury giả làm khách bộ hành đến thăm ông thợ chạm trổ. Sau khi nhìn các bức tượng, Mercury chỉ vào tượng thần Jupiter hỏi:

- Ông bán tượng này bao nhiêu?

Người thợ trả lời:

- Tôi bán rẻ cho ông đó. Chỉ lấy một đồng thôi.

Thần Mercury cười, hỏi tiếp:

- Tượng người đàn bà mập này bao nhiêu?

- Ồ, đó là tượng bà Juno. Tôi bán tượng về nữ giới hơi đắt hơn một tí.

Mắt thần Mercury lại hướng về bức tượng của chính mình. Nghĩ rằng, mình là sứ giả của thần thánh, bảo trợ cho nền thương mại, thì hình ảnh của mình phải có giá trị cao hơn, Mercury hỏi:

- Ông có tượng thần Mercury rất đẹp ở đàng kia. Tượng đó giá bao nhiêu?

Điêu khắc gia trả lời:

- Tôi sẽ để lại cho ông giá đặc biệt. Nếu ông mua hai tượng kia, tôi sẽ biếu không cho ông tượng này.

Trèo cao ngã đau.

154 Ba cha con ông nhà nông

Một hôm, ông nhà nông kia hấp hối trên giường, gọi hai con đến mà dặn rằng:

- Các con yêu quí! Cha sắp sửa phải xa các con. Tất cả gia tài của cha chỉ nằm vỏn vẹn trong vườn nho.

Nói xong, ông già từ trần. Hai đứa con nghĩ rằng, cha mình có ý trối trăn kho tàng giấu trong vườn. Chúng liền đem cày cuốc ra đào bới cho đến nát tan cả thửa vườn mà chẳng thấy gì.

Nhưng may thay, khi mùa đến, những cây nho lại mọc lên tươi tốt nhờ đất đã được cày bới cẩn thận. Đó là lần đầu tiên họ được mùa ngoài sức tưởng tượng, như phần thưởng cho sự khó nhọc của họ.

Tay làm hàm nhai.

155 Chồn, gấu và sư tử

Một hôm sư tử và gấu đi đường gặp xác con nai. Cả hai đói bụng, tranh dành rồi sinh ra ẩu đả. Cuộc ẩu đả lần này thật ác liệt. Cuối cùng, cả hai đều dở sống dở chết, không phân thắng bại, đứa mù, đứa què nằm sõng sượt dưới đất, không còn đủ sức dành mồi ngon trước mặt.

Lúc bấy giờ, con chồn lò mò đi tới. Thấy hai con thú lớn suy nhược, nó khinh khỉnh lại gần lôi con mồi về nhà, không một lời cám ơn.

Duật bạng tương trì, ngư ông đắc lợi.

156 Hai con gà trống và chim ó

Trong cánh đồng nọ, có hai con gà trống giành nhau cai quản một đàn gà mái. Sau trận tranh hùng, một con thua chui vào bụi rậm. Con kia thắng cuộc, bay lên hàng rào, cất tiếng, gáy to.

Tiếng gáy vang thấu tận rừng sâu, chim ó từ xa nghe tiếng gáy, xà xuống, cặp cổ con gà trống đó mà bay đi.

Con gà trống trước đó bị thua, bây giờ chui ra, âm thầm làm vua đám gà mái.

Đừng ngủ quên trên chiến thắng.

157 Ó và quạ

Một hôm, chim ó rình mồi từ trên ngọn núi cao, bất ngờ xà xuống tấn công và chụp được con chiên con, đang gặm cỏ bên cạnh chiên mẹ. Thế là, chim ó vỗ cánh, kéo con chiên về tổ.

Con quạ đậu trên cây sồi gần đó, quan sát từ đầu chí cuối. Nó tự nghĩ:

- Ta cũng bắt chước như vậy để kiếm mồi ăn. Dễ ợt thôi, đâu có gì khó khăn!

Thế rồi, quạ để ý theo dõi con dê già. Vừa thấy dê sơ ý, nó xà xuống nhanh như cắt, chụp lấy, kéo con dê lên. Nó cố hết sức, nhưng kéo dê lên không nổi. Móng vuốt của nó còn bị cuốn vào lông dê, gỡ không ra.

Lúc bấy giờ, con dê cũng chẳng cần để ý đến con quạ ngu dại đang cố giẫy dụa để thoát thân. Nghe tiếng kêu oang oác, người chăn dê chạy lại và bắt ngay được con quạ. Ông ta đem về, tỉa cánh để cho trẻ con chơi.

Biết người biết ta

158 Chuyện bó đũa

Ngày xưa có ông nhà nông kia rất thông minh. Ông rất buồn vì thấy trong gia đình, các con ông hay cãi cọ với nhau. Ông cố khuyên nhủ, nhưng vô ích.

Một hôm, nằm trên giường bệnh, ông gọi các con lại. Ông buộc đũa thành một bó, để trước mặt các con. Sau đó, ông truyền cho mỗi đứa đến bẻ bó đũa ra làm đôi, nhưng không đứa nào bẻ nổi. Cuối cùng, ông cởi bó đũa ra, đưa cho mỗi đứa một chiếc. Ai nấy bẻ gẫy dễ dàng.

Mấy đứa con nhìn nhau, không biết người cha có ý nói gì. Ông già nghiêm nghị bảo:

- Các con yêu dấu! Bao lâu các con còn đoàn kết như bó đũa này thì không kẻ thù nào làm hại được các con. Nhưng nếu các con cứ chia rẽ và cãi vả thì các con sẽ sớm bị tiêu diệt.

Một cây làm chẳng nên non,

Ba cây chụm lại thành hòn núi cao.